

45
~~Günaydın~~
Ben bilindiği gibi anamdan doğduğum
günden beri askerim. askerliğin
yüksek faziletlerini anlamaya başladığım
çağda, anamdan, babamdan başlaya-
rak bu yüksekliğin nereden geldiğini
anlamak merakıma düştü.
İlk bana cevap veren anam oldu:
[ayol!] dedi, ben bundan hiç bir
şey anlamadım. Fakat bugün
anama hürmet! Çünkü onun
bana ilk hitabının ne olduğunu
şimdi anlıyorum. Büyük olduğuna
şüphe etmediğim anam, bana

Ben bilindiği gibi anamdan doğduğum günden beri askerim. Askerliğin yüksek faziletlerini anlamaya başladığım çağda, anamdan babamdan başlayarak bu yüksekliğin nereden geldiğini anlamak merakıma düştü.

İlk bana cevap veren anam oldu. [Ayol!] dedi. Ben bundan hiçbir şey anlamadım. Fakat bugün anama hürmet! Çünkü onun bana ilk hitabının ne olduğunu şimdi anlıyorum. Büyük olduğuna şüphe etmediğim anam, bana

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 16; Dosya Nu.: 440; Fihrist Nu.: 1-3.

daha büyüklük sıfatını izafe ediyor.
Bu manayı bize izah eden güneş dil
teorisidir.
Ayol kelimesinin Türkçe etimoloji
şeklini yazalım:
 $\{ \overset{1}{ağ} + \overset{2}{ay} + \overset{3}{ol} \}$:
1) ağ = köktür, bütün mevcudatın
menşeidir, esastır.
2) ay = kökün manasını kendisinde
tecessüm ettiren bir radikal köktür.
3) ol = kökten anlaşılan esasi
manayı şumullendiren ve herkese
mal eden bir işarettir.
Ağayol = ayol; bunu yaratan
kadının ifadesidir. O kadın

daha büyüklük sıfatını izafe ediyor. Bu manayı bize izah eden güneş dil
teorisidir.

Ayol kelimesinin Türkçe etimoloji şeklini yazalım:

[(1) Ağ + (2) Ay + (3) Ol]:

1. Ağ: Köktür, bütün mevcudatın menşeidir, esastır.
2. Ay: Kökün manasını kendisinde tecessüm ettiren bir radikal köktür.
3. Ol: Kökten anlaşılan esasi manayı şumullendiren ve herkese mal eden bir işarettir.

Ağayol=Ayol; Bunu yaratan kadının ifadesidir. O kadın

47
Türk Kadınıdır. Bu sözde
şunu ifade ediyor:
geniş sahalarda büyüklüğü
tanınmış olan babanın
çocuğu. ayol!

Türk kadınıdır. Bu sözde şunu ifade ediyor. Geniş sahalarda büyüklüğü
tanınmış olan babanın çocuğu. Ayol!

1. S. 232
tahkim etti. İşte bu sıralar-
dadır ki (1043) Tuğrul Bey'in
bizzat yaptığı akınlardan evvel,
garba akınlar yapmış olan
oğuzlar Suriye'ye girdiler.
Bunlar Silvan (Miyafarkin) şehri-
ni tahrip ettiler; Nusaybin'i
muhasara ettiler; Musul'dan
cizye aldılar; bütün Diyarbakır
ve Mezopotamya kıtalarında
cevelan ettiler.
O tarihte Bizans Kralı bu-
lunan Kostantin Monomak
Tuğrul'un ittifakına talip
oldu; Sulh teklifinde bulun-
mak üzere sefirler gönderdi.
Tuğrul buna muvafakat
etti.
Tuğrul, Diyarbakır'da
yeğeni Kutalmış'ı
memur etmişti. 2

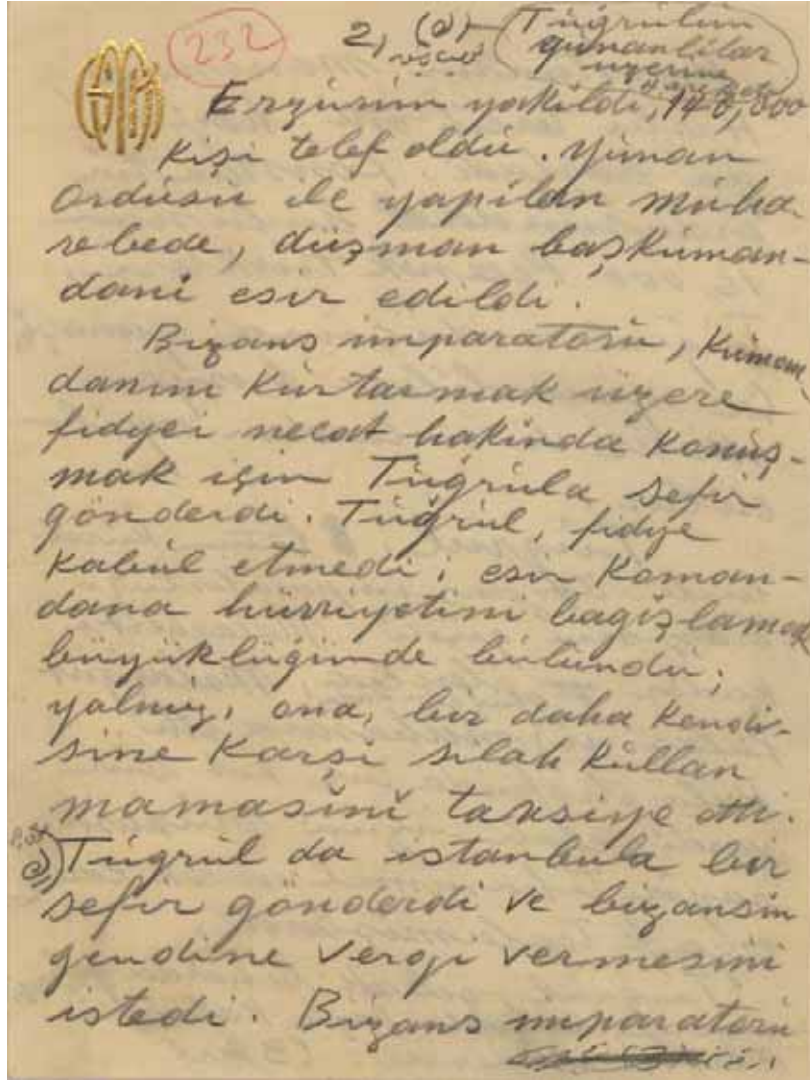
...tahkim etti. İşte bu sıralardadır ki (1043) Tuğrul Bey'in bizzat yaptığı akınlardan evvel garba akınlar yapmış olan Oğuzlar Suriye'ye girdiler. Bunlar Silvan (Miyafarkin) şehri tahrip ettiler. Nusaybin'i muhasara ettiler. Musul'dan cizye aldılar. Bütün Diyarbakır ve Mezopotamya kıtalarında cevelan ettiler.

O tarihte Bizans Kralı bulunan Kostantin Monomak Tuğrul'un ittifakına talip oldu. Sulh teklifinde bulunmak üzere sefirler gönderdi. Tuğrul buna muvafakat etti.

Tuğrul, Diyarbakır'a yeğeni Kutalmış'ı memur etmişti.

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 11; Dosya Nu.: 232; Fihrist Nu.: 1-15

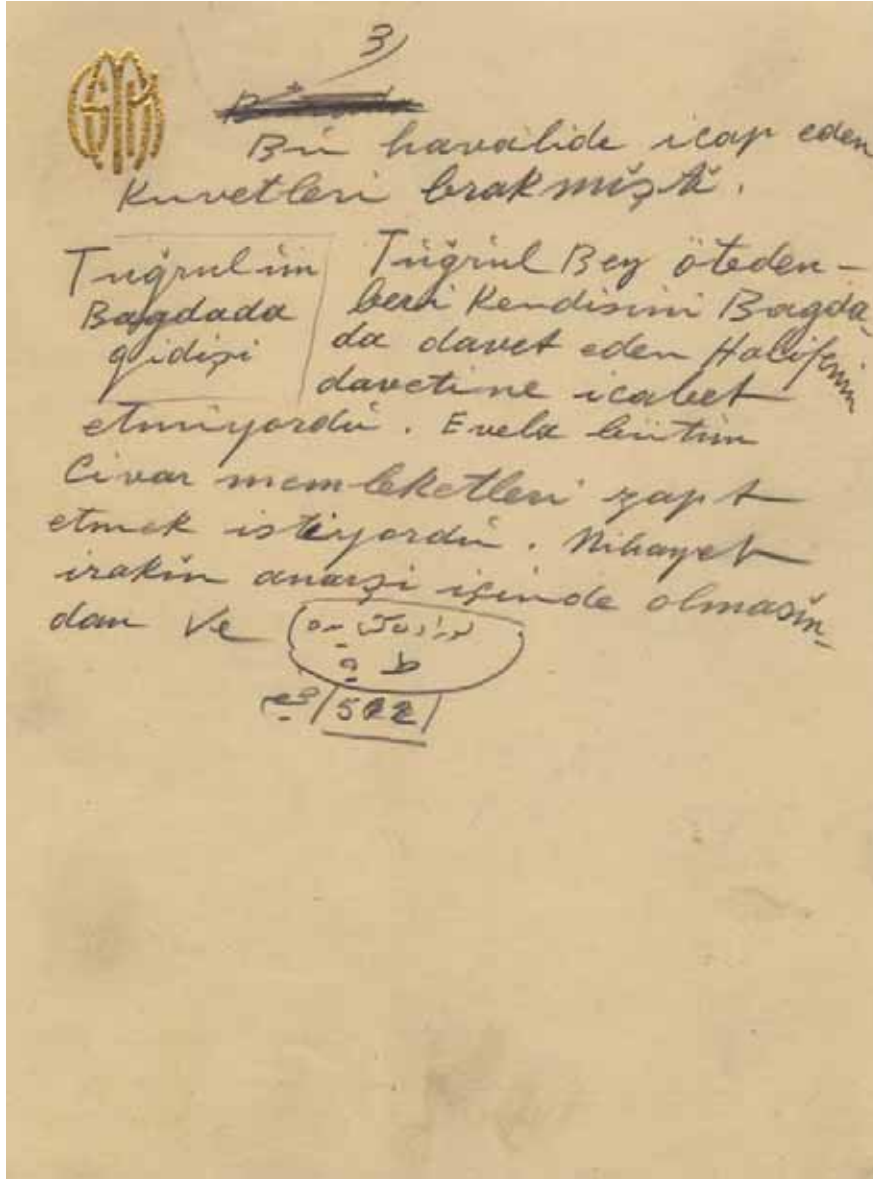
Halife rüesasının
Bu Türk reisinin, Diyarbakır
havalisinde vücudu, arap
rüesasını endişeye düşürün-
yardı. Bu reisler, Türk esir
kölelerinden yetişmiş adamlar-
dı; istedikleri oğuzları tart
ederek Halifeyi ellerinde tutmaktı.
Musul garbında, Sincar'da
Kutalmış'a hücum ettiler.
ve mağlup ettiler. Kutalmış
medya istikametine çekil-
meye mecbur oldu. Orada
Yunan kumanı olarak bulunan
Etiyen Kutalmış'ın üzerine
yürüdü; kanlı bir muharebe
oldu; Etiyen mağlup ve esir
oldu, Tiflis'te pazarda
satıldı.
Bundan sonra, Tuğrul
medya üzerine, kuvvetler
gönderdi. Bu ordular, Erzurum-
a kadar ilerlediler. (2) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ <

Tuğrul'un Yunanlılar Üzerine Hareketi:

Erzurum yakıldı. 140.000 kişi telef oldu. Yunan ordusu ile yapılan muharebede düşman başkumandanı esir edildi.

Bizans İmparatoru, kumandanını kurtarmak üzere fide-i necat hakkında konuşmak için Tuğrul'a sefir gönderdi. Tuğrul fideyi kabul etmedi; esir kumandana hürriyetini bağışlamak büyüklüğünde bulundu. Yalnız ona bir daha kendisine karşı silah kullanmamasını tavsiye etti. Tuğrul da İstanbul'a bir sefir gönderdi ve Bizans'ın kendine vergi vermesini istedi. Bizans İmparatoru

Bu havalide icap eden kuvvetleri bırakmıştı.

Tuğrul'un Bağdat'a Gidişi:

Tuğrul Bey öteden beri kendisini Bağdat'a davet eden Halifenin davetine icabet etmiyordu. Evvela bütün civar memleketleri zapt etmek istiyordu. Nihayet Irak'ın anarşi içinde olmasından ve...

Bagdat yakininda ali-
Büvey tarafdarlari karşi
koymak istediler, Tuğrul onlari
mağlup etti, Bagdada
girdi; her türlü hüküm
ve nüfuza malik oldu.
Ali-Büveyh'in son hüküm-
darini tutturup Hapis
ettirdi ve Ali-Büveyh
Hükûmetine nihayet verdi.
Tuğrul Bey bir seneden
fazla ~~Mısırda~~ Bagdat'ta
kaldı; Hemşiresi Hatice'yi
Halifeye verdi. Bu sırada
Mısır halifesinin kendi
aleyhinde tertibatta bulun-
duğunu haber aldı. Derhâl
Musul ve

Bağdat yakınında Ali-Büvey(h) taraftarları karşı koymak istediler. Tuğrul onları mağlup etti, Bağdat'a girdi; her türlü hüküm ve nüfuza malik oldu. Ali-Büveyh'in son hükümdarını tutturup hapsettirdi ve Ali-Büvey(h) Hükûmetine nihayet verdi.

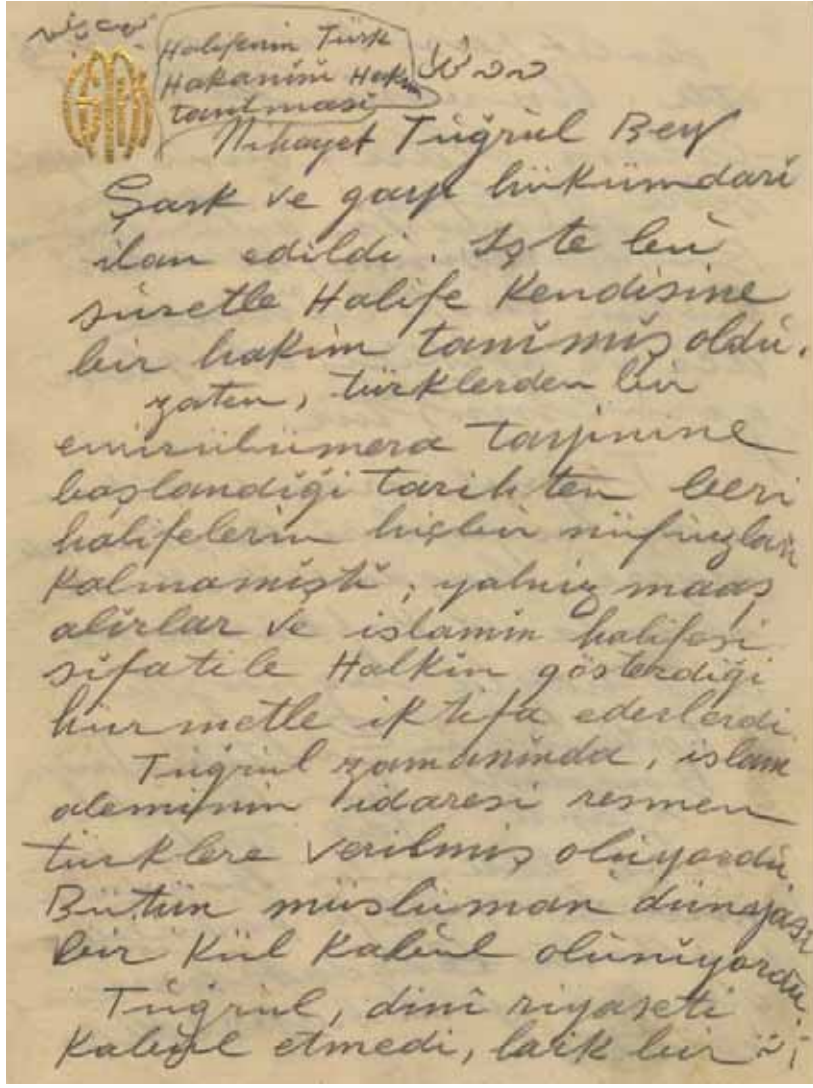
Tuğrul Bey bir seneden fazla Bağdat'ta kaldı. Hemşiresi Hatice'yi Halifeye verdi. Bu sırada Mısır Halifesinin kendi aleyhinde tertibatta bulunduğunu haber aldı. Derhâl Musul ve

Diyarbakır üzerlerine
yürüdü; bu şehirleri
ve Sincar'ı zapt etti,
mısır halifesinin kuvvet-
lerini dağıttı.
Bağdat'a avdet Bir mü-
ve Hususi mera yafferi-
sim sonra, Tuğrul
tekrar Bağdat'a döndü.
Halifenin yanına girdi.
Halife bir tahtta otur-
yordu, Tuğrul da başka
bir taht üzerine iştir-
di. Bir ferman okun-
du. Bir fermanla,
halife Tuğrul Bey'i
bütün memleketlerin
sahibi ve bütün Müslümanların
yüksek hükümdarı olarak
tanıyordu.

Diyarbakır üzerlerine yürüdü. Bu şehirleri ve Sincar'ı zapt etti, Mısır Halifesinin kuvvetlerini dağıttı.

Bağdat'a Avdet ve Hususi Merasim:

Bu muzafferiyetten sonra Tuğrul, tekrar Bağdat'a döndü. Halifenin yanına girdi. Halife bir tahtta oturuyordu. Tuğrul da başka bir taht üzerine oturdu. Bir ferman okundu. Bu fermanla, Halife Tuğrul Bey'i bütün memleketlerin sahibi ve bütün Müslümanların yüksek hükümdarı olarak tanıyordu.

Halifenin Türk Hakanını Hakan Tanıtması:

Nihayet Tuğrul Bey, şark ve garp hükümdarı ilan edildi. İşte bu suretle Halife kendisine bir hâkim tanımış oldu. Zaten Türklerden bir emirülümera tayinine başlandığı tarihten beri halifelerin hiçbir nüfuzları kalmamıştı; yalnız maaş alırlar ve İslam'ın halifesi sıfatı ile halkın gösterdiği hürmetle iktifa ederlerdi.

Tuğrul zamanında İslam âleminin idaresi resmen Türklere verilmiş oluyordu. Bütün Müslüman dünyası bir kül(l) kabul olunuyordu. Tuğrul, dinî riyaseti kabul etmedi. Laik bir

devlet reisi kalmayı tercih
etti. Unvanı Sultan-ı
İslam oldu; dinî riyasette
Halifeyi bıraktı. Bu dinî riyasetin kaldırılmaması
Biri hatasının, sonraları bütün
tüm Türk tarihine
acı ve yıkıcı etkileri
görülmiştir.

Tuğrul İran'da çıkan
bazı isyanları bastırmak
üzere Bağdatı terk etti.
İran'da ve Kafkaslarda
bir hayli uğraştı.

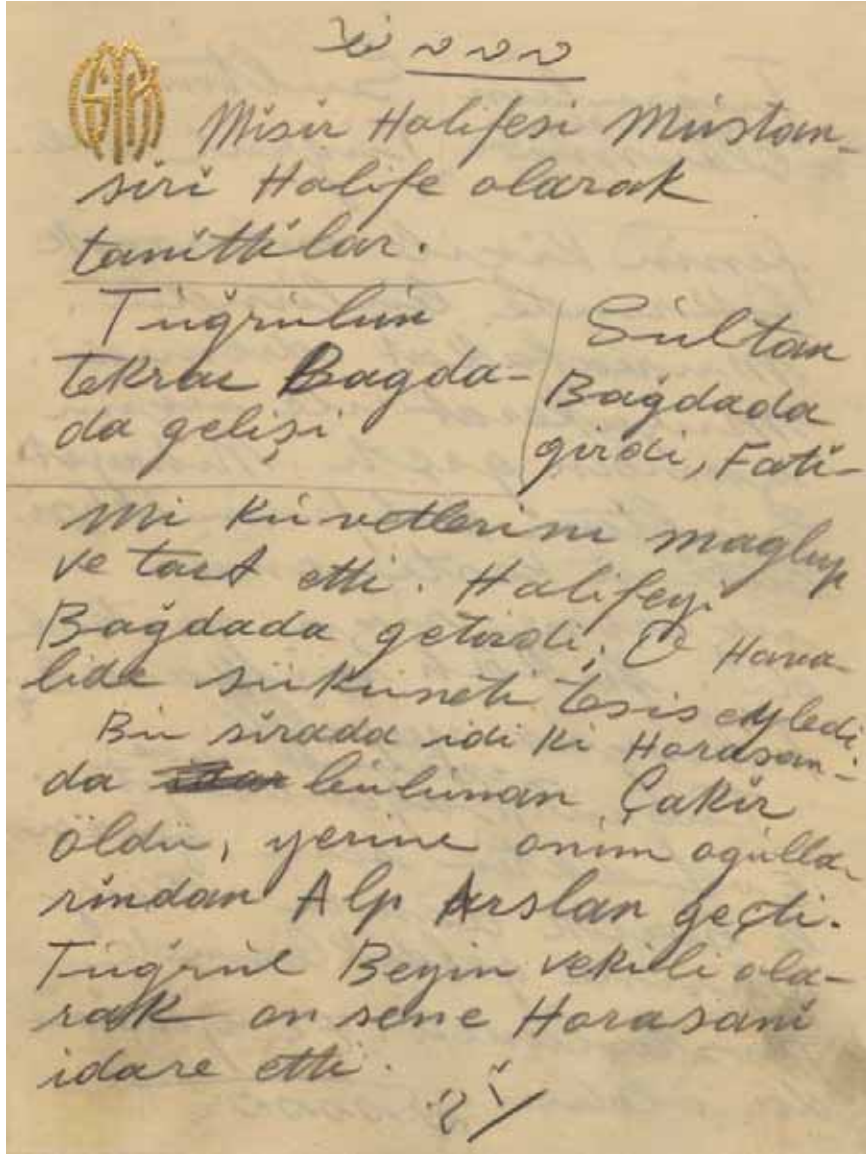
Fatımîlerin Sultan Tuğrul
Bağdatı terk etti. Fatımîler
Bağdatı terk etmesi üzerine
girdiler. Halife Kaim Biemrillah
Bağdat haricinde bir yere
hapsedtiler.

devlet reisi kalmayı tercih etti. Unvanı Sultan-ı İslam oldu; dinî riyasette Halifeyi bıraktı. Bu dinî riyasetin kaldırılmaması hatasının sonraları bütün Türk tarihinde acı ve yıkıcı etkileri görülmüştür.

Tuğrul, İran'da çıkan bazı isyanları bastırmak üzere Bağdat'ı terk etti. İran'da ve Kafkaslarda bir hayli uğraştı.

Fatımîlerin Bağdat'ı Zaptı:

Sultan Tuğrul'un Bağdat'ı terk etmesi üzerine Fatımîler Bağdat'a girdiler. Halife Kaim Biemrillah'ı Bağdat haricinde bir yere hapsedtiler.

Mısır Halifesi Mustansır'ı halife olarak tanıttılar.

Tuğrul'un Tekrar Bağdat'a Gelişi:

Sultan Bağdat'a girdi, Fatımî kuvvetlerini mağlup ve tard etti. Halifeyi Bağdat'a getirdi. O havalide sükûneti tesis eyledi. Bu sırada idi ki; Horasan'da bulunan Çakır (Çağrı) öldü, yerine onun oğullarından Alparslan geçti. Tuğrul Bey'in vekili olarak on sene Horasan'ı idare etti.

Tuğrul'un Sultan
Halifenin Kızı ile
Öldürülen Tuğrul Halif-
fenin Kızı ile evlenmek
fikrinde bulundu.
Muvafakat edilmedi.
Müzakerat ile uzun
zaman geçti. Nihayet
Sultan Halifenin tahsi-
satını kesti; onun
üzerine rıza gösteril-
di. Nikâh mukavelesi
Tebriş'de yapıldı.
Tuğrul ^{evlenmek üzere} Bağdat'a gitti.
Evlendikten sonra, zevcesi
ile birlikte döndü. Rey
şehrine geldiklerinde
Hastalandı, 72 yaşın-
da öldü.

Tuğrul'un Halifenin Kızı ile Evlenmesi ve Ölümü:

Sultan Tuğrul, Halifenin kızıyla evlenmek fikrinde bulundu. Muvafakat edilmedi. Müzakerât ile uzun zaman geçti. Nihayet Sultan, Halifenin tahsisatını kesti; onun üzerine rıza gösterildi. Nikâh mukavelesi Tebriz'de yapıldı.

Tuğrul evlenmek üzere Bağdat'a gitti. Evlendikten sonra zevcesiyle birlik(te) döndü. Rey şehrine geldiklerinde hastalandı, 72 yaşında öldü.

Teğmen
Tuğrul, Halim, Akil,
ihtiyatlı bir Hüküm-
dar idi. Düşmanları
kendisinden korkar ve
ona Hürmet ederlerdi.
~~tebaasının~~ Tebaasının çok
muhabbetini kazanmış-
tı.

Alp Arslan 1063 Tuğrul'un
yerine Alp
Arslan geçti. İlk işi
Halifenin kızını Bağda-
da gönderip, Bağdat'ta
kendisi namına Hutbe
okunmasını iste-
mek oldu. Teklifi kabul
oldu.

Alp Arslan, Şarkın en büyük
adamlarından biri olan

Tuğrul, halim, âkil, ihtiyatlı bir hükümdar idi. Düşmanları kendisinden korkar ve ona hürmet ederlerdi. Tebaasının çok muhabbetini kazanmıştı.

Alparslan (1063):

Tuğrul'un yerine Alparslan geçti. İlk işi Halifenin kızını Bağdat'a gönderip, Bağdat'ta kendi namına hutbe okunmasını istemek oldu. Teklifi kabul olundu.

Alparslan şarkın en büyük adamlarından biri olan

Nizamülmülk, i vezir yaptı.
Bir vezir, ^{yalnız} Alp Arslan'ın şan
ve şerefini ve Halkın sa-
adetini temin ile iştigal
eylemiştir.
Alp Arslan, Maverain-
nehir, Horasan, gazne ~~ve~~,
Kerman ve umumiyetle
iran içinde, sükün ve
inzibati tesis ettikten
sonra, bir müddet ^{Anadolu ve} Suriye
işleriyle meşgul oldu.
Alp Arslan bir kaç sene içinde,
Suriye'yi, Kudüs'ü, ~~ve~~ ~~ve~~ ~~ve~~
Gürcistan'ı zapt etti. Selçuk
Türkleri, artık Konya, Kayseri
Malatya, Ahlat, Malazgirt
şehirlerine kadar girerek
Anadolu içlerinde istedik-
leri gibi akınlar yapıyorlar-
dı. (E)

Nizamülmülk'ü vezir yaptı. Bu vezir yalnız Alparslan'ın şan ve şerefini ve halkın saadetini temin ile iştigal eylemiştir.

Alparslan Maveraünnehir, Horasan, Gazne, Kirman ve umumiyetle İran içinde sükûn ve inzibatı tesis ettikten sonra bir müddet Anadolu ve Suriye işleri ile meşgul oldu.

Alparslan birkaç sene içinde Suriye'yi, Kudüs'ü, Gürcistan'ı zapt etti. Selçuk Türkleri artık Konya, Kayseri, Malatya, Ahlat, Malazgirt şehirlerine kadar girerek Anadolu içlerinde istedikleri gibi akınlar yapıyorlardı.

11
Bis (E) 781
Bizans tahtına
Romen Diyojenis geçti
(1068 - Bin İmparator,
türkleri Kigmağa ve
onların akınlarına
mani olmaya karar verdi
Üç sene kadar muhtelif
istikametlerde neticesiz
muharebeler yaptı,
uğraştı durdu. ~~Miharef~~
~~Sultan Alp Arslanla~~
~~Malazgirtte Karsi Karsiy~~
~~geldi.~~
Malazgirt
Miharef Kesi
1071
Romen Diyo-
jenis, 1070 senesi
ilk baharında,
İstanbul'dan
kalktı. Anadolu
ortasından
şarka yürüdü.
١٠٧١

Bizans tahtına Romen Diyojenis geçti (1068). Bu imparator Türkleri kovmaya ve onların akınlarına mani olmaya karar verdi. Üç sene kadar muhtelif istikametlerde neticesiz muharebeler yaptı, uğraştı, durdu. Romen Diyojenis 1070 senesi ilkbaharında İstanbul'dan kalktı; Anadolu ortasından şarka yürüdü.

Kayseri civarına kadar yayılmış bazı Türk müfrezeleri çekildi. İmparator Malatya civarında bir miktar asker bıraktıktan sonra o civarda Fırat'ı geçti; Ahlat umumi istikametinde yürüdü. Malatya'da bırakılan Rum ordusu, Türk müfrezeleri tarafından mağlup edildi ve bütün malzemesi elinden alındı. Türkler tarafından takip olunan Rumlar, Romanos Diyojen'e iltihak ettiler. Türk akıncıları bir taraftan Konya ve Kayseri muntıkalarında, Romanos ordusunun gerilerinde

Kayseri civarına kadar yayılmış bazı Türk müfrezeleri çekildi. İmparator Malatya civarında bir miktar asker bıraktıktan sonra o civarda Fırat'ı geçti; Ahlat umumi istikametinde yürüdü. Malatya'da bırakılan Rum ordusu Türk müfrezeleri tarafından mağlup edildi ve bütün malzemesi elinden alındı. Türkler tarafından takip olunan Rumlar, Romanos Diyojen'e iltihak ettiler.

Türk akıncıları bir taraftan Konya ve Kayseri muntıkalarında Romanos ordusunun gerilerinde

EE
tahrîbata başladılar.
Romanos artık Ahlatı
düşünmekten vazgeçti,
geriye döndü.
Malazgirt Romanos
Muharebesi 1071 senesi
ilk baharında
1071 Ağustos 26 100,000 kişilik
bir ordu ile,
şarka yürüdü. Erzurum-
ma kadar gitti. Orada
şu tertibatı aldı: Bir
kol Ahlat'a, diğer bir kol
da Malazgirt'e gönderdi,
kendisi ordu kısmı küllisinin
başında ~~Kendisi Külliye~~
olarak Malazgirt istikame-
tinde yürüdü.

tahrîbata başladılar. Romanos artık Ahlat'ı düşünmekten vazgeçti, geriye döndü.

Malazgirt Muharebesi (26 Ağustos 1071):

Romanos, 1071 senesi ilkbaharında 100.000 kişilik bir ordu ile şarka yürüdü. Erzurum'a kadar gitti. Orada şu tertibatı aldı: Bir kol Ahlat'a, diğer bir kol da Malazgirt'e gönderdi. Kendisi ordu kısm-ı küllisinin başında olarak Malazgirt istikametinde yürüdü.

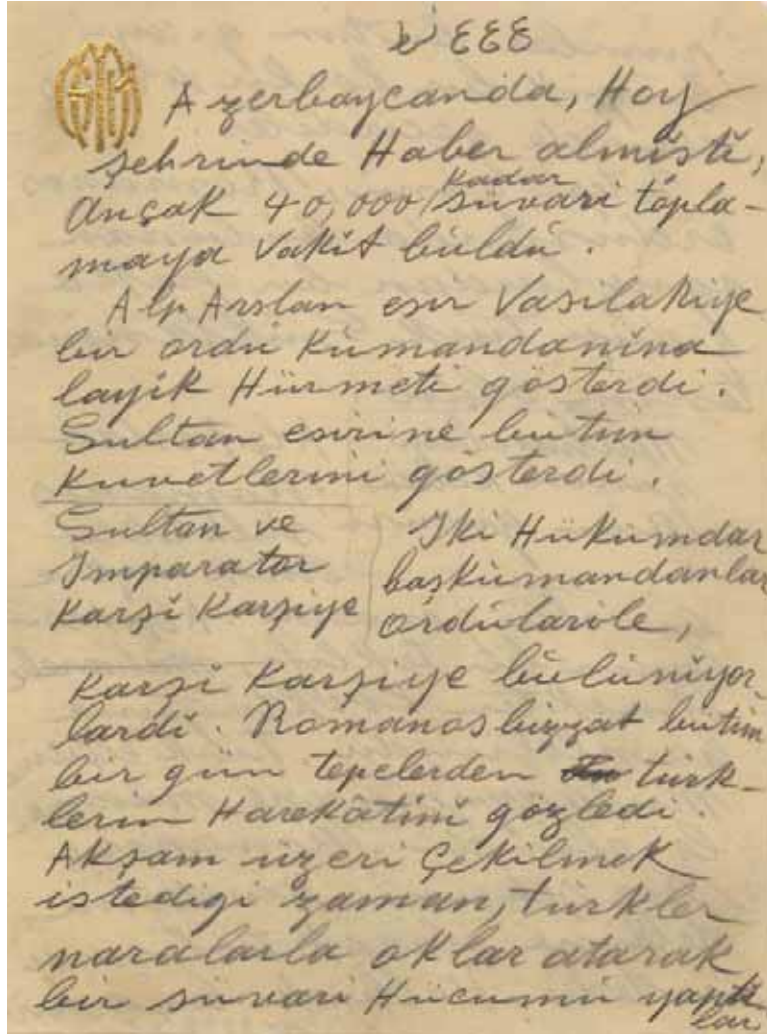
Malazgirt'teki Türkler
ilk gelen Rum kuvvetleri
ni bozdular. Malazgirt'e
yaklaşmış olan, İmpa-
rator, askerlerinin imda-
dına diğer bir kuvvet gönder-
di. Bütün Malazgirt
Rum ordusuna Vasilaki
ki namında biri kumanda
da ediyordu. Vasilaki
Türkler tarafından
esir edildi ve Alp
Arslan'ın huzuruna
götürüldü.

Alp Arslan'ın Muharebe meydanına yetişmesi	Alp Arslan Rum İm- paratorunun Erzurum Hava- lisine geldiğini 666
---	--

Malazgirt'teki Türkler ilk gelen Rum kuvvetlerini bozdular. Malazgirt'e yaklaşmış olan İmparator, askerlerinin imdadına diğer bir kuvvet gönderdi. Bütün Malazgirt Rum ordusuna, Vasilaki namında biri kumanda ediyordu. Vasilaki Türkler tarafından esir edildi ve Alparslan'ın huzuruna götürüldü.

Alparslan'ın Muharebe Meydanına Yetişi:

Alparslan Rum İmparatorunun Erzurum havalisine geldiğini

Azerbaycan'da Hoy şehrinde haber almıştı; ancak 40.000 kadar süvari toplamaya vakit buldu.

Alparslan, esir Vasilaki'ye bir ordu kumandanına layık hürmeti gösterdi. Sultan, esirine bütün kuvvetlerini gösterdi.

Sultan ve İmparator Karşı Karşıya:

İki hükümdar, başkumandanlar ordularıyla karşı karşıya bulunuyorlardı. Romanos, bizzat bütün bir gün, tepelerden Türklerin harekâtını gözledi. Akşam üzeri çekilmek istediği zaman Türkler naralarla oklar atarak bir süvari hücumu yaptılar.

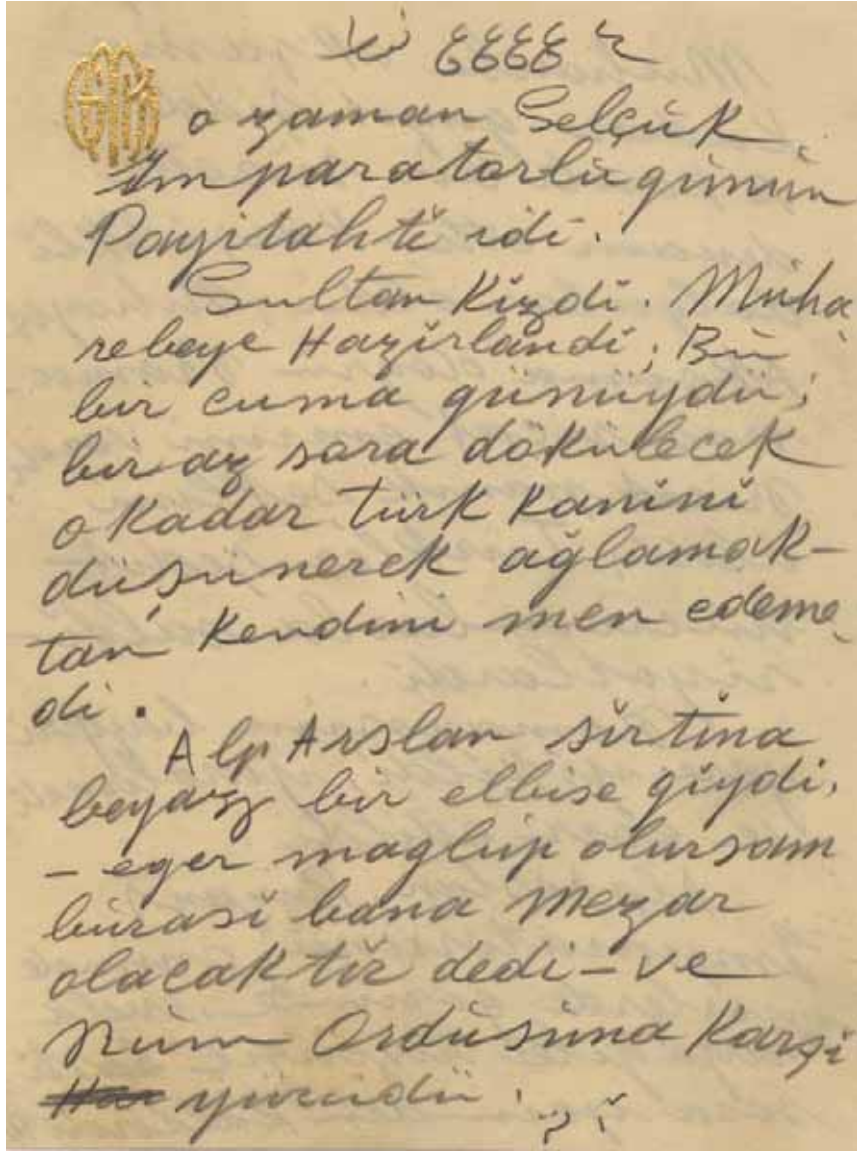
rumlar bütün geceyi
büyük bir korku ve telaş
içinde geçirdiler.
Ertesi günü, Romanos
ordusunda bulunan
oğuzlardan bir fırka
gidip Türk Sultanına
teslim oldu.
Muharebeyi Zaruri Kılan Rum Gururu Alp Arslan
Romanos
sulh teklif
etmek üzere
bir elçi gönderdi. Alp Arslan
'ın bu teklifi, muharebeden korktuğuna
haml olundu. Türk elçisine
mutaazzimâne muamele
olundu. Romanos,
Rey şehrinin kendisine
rehine olarak teslimini
istedi. Halbuki bu şehir

Rumlar bütün geceyi büyük bir korku ve telaş içinde geçirdiler.

Ertesi günü, Romanos ordusunda bulunan Oğuzlardan bir fırka gidip Türk Sultanına teslim oldu.

Muharebeyi Zaruri Kılan Rum Gururu:

Alparslan, Romanos'(a) sulh teklif etmek üzere bir elçi gönderdi. Alparslan'ın bu teklifi, muharebeden korktuğuna haml olundu. Türk Elçisine mutaazzimâne muamele olundu. Romanos, Rey şehrinin kendisine rehine olarak teslimini istedi. Hâlbuki bu şehir

o zaman Selçuk İmparatorluğu'nun payitahtıydı.

Sultan kızdı, muharebeye hazırlandı. Bu bir cuma günüydü; biraz sonra dökülecek o kadar Türk kanını düşünerek ağlamaktan kendini men edemedi.

Alparslan sırtına beyaz bir elbise giydi. "Eğer mağlup olursam burası bana mezar olacaktır." dedi ve Rum ordusuna karşı yürüdü.

Muharebe akşama
Kadar gayet şiddetli
ve kanlı bir surette
devam etti. Karşılıklı
dalgalar oldu; Nihayet
Akşama doğru Romanos
ricat emrini verdi.
Ricat panik şeklini
aldı; Türkler şedit
hücumlarla saldırıyorlardı.
Romanos'un beygiri
yere yıkıldı, yaralandı
ve esir edildi.
Alp Arslan, Bizans
İmparatorunu, önünde
yerlerde görünce, evvela
ayağı ile üzerine bastı,
sonra yerinden kaldırdı.

Muharebe akşama kadara gayet şiddetli ve kanlı bir surette devam etti. Karşılıklı dalgalar oldu. Nihayet akşama doğru Romanos ricat emrini verdi. Ricat panik şeklini aldı; Türkler şedit hücumlarla saldırıyorlardı.

Romanos'un beygiri yere yıkıldı, yaralandı, esir edildi.

Alparslan, Bizans İmparatorunu önünde yerlerde görünce evvela ayağı ile üzerine bastı, sonra yerinden kaldırdı,

tesliyette bulundu,
Hüsnü muamele
etti.

Sultan, Romanosla
bir sulh muahedesi
yaparak onu serbest
bıraktı. Sulh şartları:
bir milyon altın ~~sikke~~
~~para~~ sikke vermek
ve bütün Türk esir-
lerini teslim etmek-
ti.

Muahedenin
tatbik olun-
maması

İstanbul'da
mağlubiyet
haberi üze-
rine, Bizans
tahtına
Mişel Parapinas çıkarıl-
dı. Muahede tatbik

tesliyette bulundu, hüsn-i muamele etti.

Sultan, Romanos'la bir sulh muahedesi yaparak onu serbest bıraktı. Sulh şartları: bir milyon altın sikke vermek ve bütün Türk esirlerini teslim eylemekti.

Muahedenin Tatbik Olunamaması:

İstanbul'da mağlubiyet haberi üzerine Bizans tahtına Mişel Parapinas (Mihael Dukas) çıkarıldı. Muahede tatbik

olunmadı.
Anadolunim Alp Arslan
esaslı işgali Anadolu
içerilerine
yeni ordular gönderdi.
Bunlar zapt ettikleri
yerlerde yerleştiler.
Alp Arslan Anadolu'da
Şarkta ve Fıtuhat
onun ölümü devam ederken
Alp Arslan
suriyede bir seyahatten
sonra, 200,000 süvari ile
şarkta Karahanlılar
üzerine yürüdü.
Ceyhun kıyılarına
geldi; nehir üzerine
köprü kurdurdu;
Ordusu geçerken

olunmadı.

Anadolu'nun Esaslı İşgali:

Alparslan, Anadolu içerilerine yeni ordular gönderdi. Bunlar zapt ettikleri yerlerde yerleştiler.

Alparslan Şarkta ve Onun Ölümü:

Anadolu'da fütihat devam ederken, Alparslan, Suriye'de bir seyahatten sonra 200.000 süvari ile şarkta Karahanlılar üzerine yürüdü, Ceyhun kıyılarına geldi; nehir üzerine köprü kurdurdu. Ordusu geçerken

Civarla bir Kala
yapt etmek istedi.
Kalenin Cesur Komand
Yusuf namında biri
neticede esir olıztı.
Alp Arslan bir Kumanda
na tahtir amıy muamelede
bulundu.
Yusuf Hançerini çekerek
Alp Arslanı boğrından
yaraladı. ~~Bu yaradan~~
Alp Arslan bir yaradan
öldü; Merv şehrine
naklolarak, orada
gömüldü. Mezar
taşında şu sözler
yazılıdır: "Semalara
Kadar yükselen Alp
Arslanın büyüklüğünü"

civarda bir kale zapt etmek istedi. Kalenin cesur Kuman(dan)ı Yusuf namında biri, neticede esir düştü.

Alparslan, bu kumandana tahkirâmiz muamelede bulundu. Yusuf, hançerini çekerek Alparslan'ı boğrından yaraladı. Alparslan, bu yaradan öldü; Merv şehrine naklolunarak orada gömüldü. Mezar taşında şu sözler yazılıdır. "Semalara kadar yükselen Alparslan'ın büyüklüğünü"

Görmüş olanlar, gelin
şimdi Örü, Merv'de
bir avuç toprak altında
görün!!

Alp Arslan, cesur,
âlicenap, âdil ve halim
idi. Uzun boylu,
cesur bakışlıydı, bütün
tebaasının hürmet
ve muhabbetini kazan-
mıştı. Tahtına yüz
süren hükümdar
ve şehzadelerin miktarı
1200'ü bulmuştu.

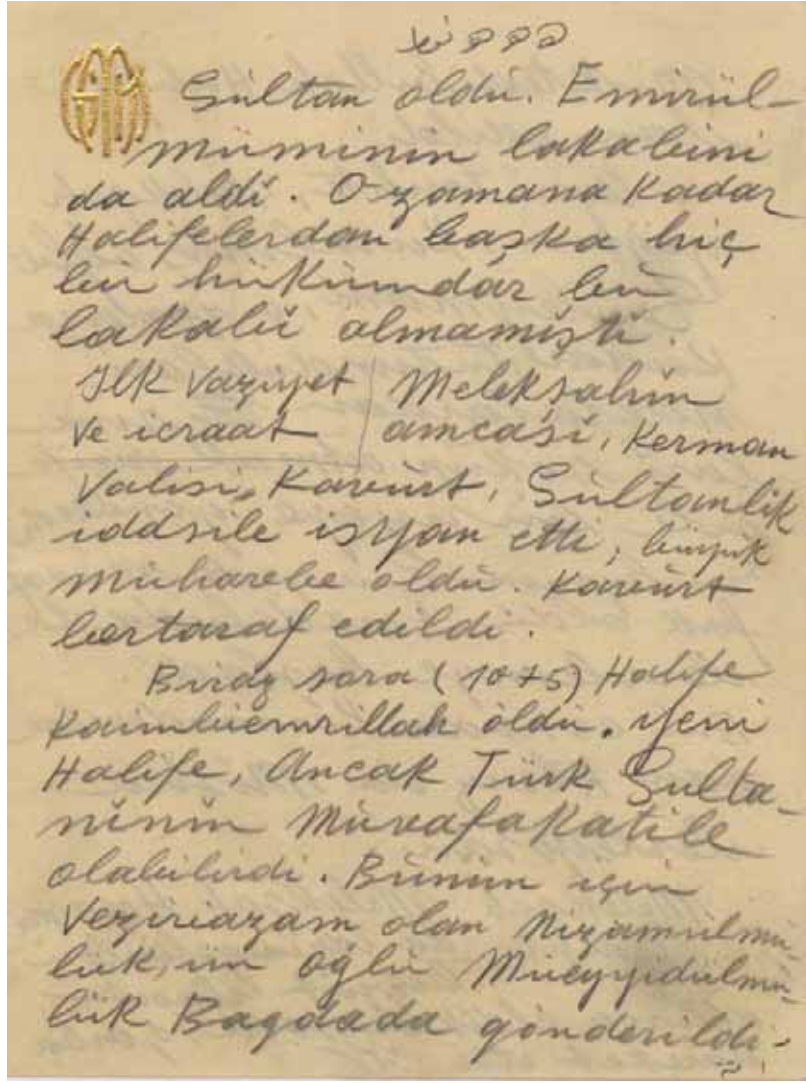
Melikşah Alp Arslan, son
nefesinde, oğlu
melikşahi veziri Nizamül-
mülk'e tavsiye etti ve
komandanlarını ^{ona} biat
ettirdi. Melikşah Sultan

görmüş olanlar, gelin şimdi onu Merv'de bir avuç toprak altında görün."

Alparslan, cesur, âlicenap, âdil ve halim idi. Uzun boylu, cesur bakışlıydı. Bütün tebaasının hürmet ve muhabbetini kazanmıştı. Tahtına yüz süren hükümdar ve şehzadelerin miktarı 1200'ü bulmuştu.

Melikşah:

Alparslan, son nefesinde oğlu Melikşah'ı veziri Nizamülmülk'e tavsiye etti ve kumandanlarını ona biat ettirdi. Melikşah Sultan,

sultan oldu. Emirülmüminin lakabını da aldı. O zamana kadar halifelerden başka hiçbir hükümdar bu lakabı almamıştı.

İlk Vaziyet ve İcraat:

Melikşah'ın amcası, Kirman Valisi Kavurt, sultanlık iddiası ile isyan etti; büyük mücadele oldu. Kavurt bertaraf edildi.

Biraz sonra (1075) Halife Kaim Biemrillah öldü. Yeni halife, ancak Türk sultanının muvafakati ile olabildi. Bunun için veziriazam olan Nizamülmülk'ün oğlu Müeyyidülmülk Bağdat'a gönderildi.

Muktedibillah Halife
ilan edildi.
Aynı tarihte, Melikşah
yeğeni, Kutalmış oğlu
Süleyman'ı, o zamana
kadar tutundukları
noktalardan ~~the~~ rum-
ları söküp atmak vazife-
siyle Suriye'ye gönderdi.
Süleyman Suriye'de muvaf-
fak oldu, Anadolu'da da
ilerlemeye başladı.
Bu esnada Kumandanlar
dan Atsız da Mısır'a
ilerliyordu.
Melikşah Melikşah, Horasan
garpta da lazım gelenleri
altına aldıktan sonra, garba
hareket etti.

Muktedibillah halife ilan edildi.

Aynı tarihte Melikşah, yeğeni Kutalmış oğlu Süleyman'ı o zamana kadar tutundukları noktalardan Rumları söküp atmak vazifesiyle, Suriye'ye gönderdi. Süleyman, Suriye'de muvaffak oldu, Anadolu'da da ilerlemeye başladı. Bu esnada kumandanlardan Atsız da Mısır'a ilerliyordu.

Melikşah Garpta:

Melikşah, Horasan'da lazım gelenleri bizzat itaat altına aldıktan sonra garba hareket etti.

35 v

Şimalî Irak ve Suriye-
de bazı icraattan sonra
ilk defa Bağdat'a
girdi. Orada Kızını Halife
ile evlendirdi. Melekşah
Halifenin başka zevce
almaması şartıyla kızını
vermişti. Sultanın Halife
üzerindeki tesiri bu
kadar fazlaydı. Bağdat'ta
Melekşahın Kumandanları-
na dahi, bir hükümdar
gibi muamele edildi.
Melekşahın Melekşah, İmpa-
ratorluğu için bir
defalar baştan başa
kat etmişti. Mekke'ye
gitti. İmparatorluk
Çin Türkeli'nden Akdeniz'e

Şimalî Irak ve Suriye'de bazı icraattan sonra ilk defa Bağdat'a girdi. Orada kızını Halife ile evlendirdi. Melikşah, Halifenin başka zevce almaması şartıyla kızını vermişti. Sultanın Halife üzerindeki tesiri bu ka(da)r fazlaydı. Bağdat'ta Melikşah'ın kumandanlarına dahi bir hükümdar gibi muamele edilirdi.

Melikşah'ın Faaliyeti:

Melikşah, imparatorluk hududunu birçok defalar baştan başa kat etmişti. Mekke'ye de gitti. İmparatorluk, Çin Türkeli'nden Akdeniz'e

ve Anadolu ortalarından
Kızıldeniz'e kadar
genişlemişti (1092).
Konya'da Süleyman,
Selçukîler garbî Anadolu'nun
fethini tamamladı. Evvela İznik
sonra Konya Merkez ittihaz
edildi.
Melikşah'ın ölümü ve
devletin sarsıl-
ması ~~ma~~ maksatla
Bağdat'a gitti;
orada iken öldü.
Dört oğlu vardı: Mahmut,
Mehmet, Berkyaruk, Sancar).
R. 5130

ve Anadolu ortalarından Kızıldeniz'e kadar genişlemişti. (1092)

Konya'da Selçukîler:

Süleyman, Garbî Anadolu'nun fethini tamamladı. Evvela İznik, sonra Konya merkez ittihaz edildi.

Melikşah'ın Ölümü ve Devletin Sarsılması:

Melikşah Halifeyi başka bir şehre yollamak lüzumuna kani oldu; bu maksatla Bağdat'a gitti; orada iken öldü.

Dört oğlu vardı. (Mahmut, Mehmet, Berkyaruk, Sancar)

Selçuk medeniyeti

Selçuklular, büyük bir medeniyet kabiliyeti göstermişlerdir. Bu kabiliyet, medeniyetin her şubesinde kendini gösterir.

Dolap No. 190

Göz No. : 4

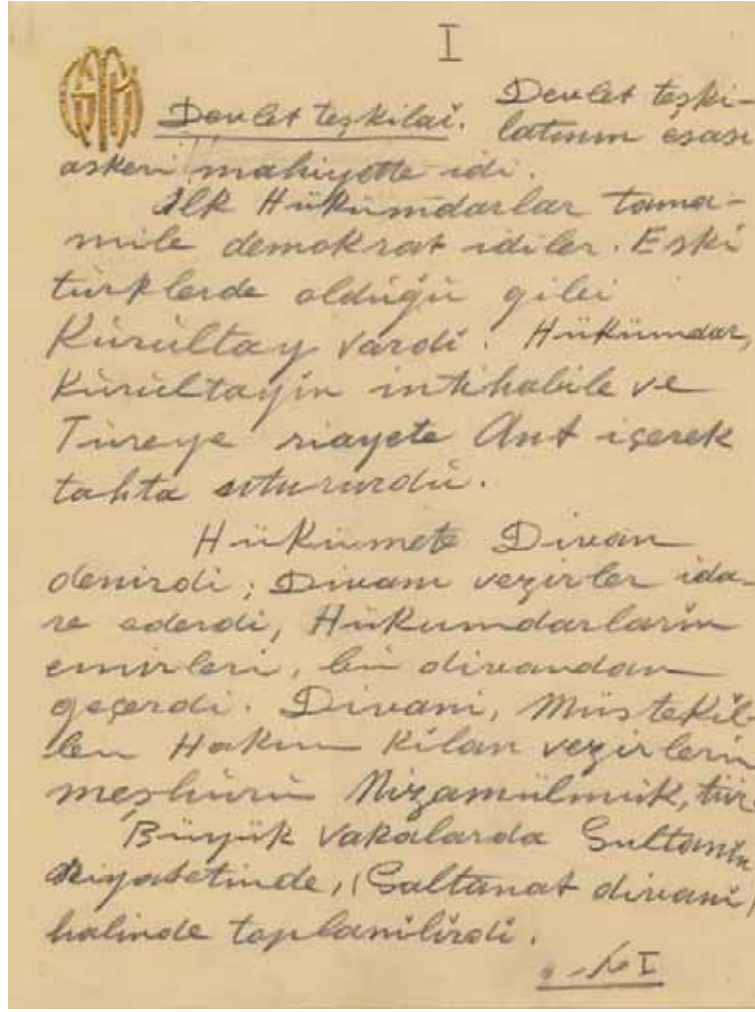
Klasör No. 1

Dosya No. 781

Selçuk Medeniyeti

Selçuklular büyük bir medeniyet kabiliyeti göstermişlerdir. Bu kabiliyet medeniyetin her şubesinde kendini gösterir.

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 24; Dosya Nu.: 781; Fihrist Nu.: 2-10

Devlet Teşkilatı:

Devlet teşkilatının esasları askerî mahiyette idi.

İlk hükümdarlar tamamıyla demokrat idiler. Eski Türklerde olduğu gibi kurultay vardı. Hükümdar kurultayın intihabı ile ve töreye riayete ant içerek tahta otururdu.

Hükûmete divan denirdi. Divanı vezirler idare ederdi. Hükümdarların emirleri bu divandan geçerdi. Divanı müstakilen hâkim kılan vizirlerin meşhuru Nizamülmülk'tür.

Büyük vakalarda sultanın riyasetinde saltanat divanı hâlinde toplanılırdı.

- K I

Başvekil demek olan
vezire, Pervane (yahut Pervane-
neci; maliye vekiline (Defter-
dar derlerdi.
Hukukî ve Şerî işleri, Kadî,
Hatip ~~ve~~ gibi memurlar
yaparolı.
^{Devlet siyasetinde esas dinî idi.}
En büyük memur Beyler-
beyi idi. Ordu Başkumandan-
larının mevkii de
mühimdi. Orduya çok
 ehemmiyet verilirdi.
Ordu Teşkilatı. Sultanların
hassa askeri vardı.
Bunlara maaş verilirdi.
Askere maaş yerine parça parça
arazi de verilirdi. Buna Timar
denirdi. Timar sahiplerine
Sipahi unvanı verilirdi.
Sipahilik, babadan oğla
geçerdi.

~~---~~ - K I

Başvekil demek olan vezire pervane yahut pervaneci, maliye vekiline defterdar derlerdi. Hukukî ve şerî işleri kadî, hatip gibi memurlar yapardı.

Devlet siyasetinde esas dinî idi. En büyük memur beylerbeyi idi. Ordu başkumandanlarının mevkii de mühimdi. Orduya çok ehemmiyet verilirdi.

Ordu Teşkilatı:

Sultanların hassa askeri vardı. Bunlara maaş verilirdi. Askere maaş yerine parça parça arazi de verilirdi. Buna timar denirdi. Timar sahiplerine sipahi unvanı verilirdi. Sipahilik babadan oğula geçerdi.

- 100 I

 Ordu daimi idi. Melikşah zamanında, bu ordu, 400,000 kişilik idi. (Tımar sahibi) Binlerce başka her bey de ayrıca ordu beslerdi. Ordu Teşkilatı pek mükemmeldi, seyyar hastaneleri de vardı. Hudutlardaki Sipahilere uç beyleri (Hudut muhafızı) denirdi.

Ordunun büyük kısmı merkezde bulunur, talim ile meşgul olurdu. Ordu, ilk devrede yalnız Türklerden ibaretti; sonraları, Milli duygu söndü, onun yerine, dinî zihniyet geçtiğinden, orduya her millettten neferler alındı. Bu hâl orduyu zayıflattı.

- 100 I

Ordu daimi idi. Melikşah zamanında bu ordu 400.000 kişilik idi.

Bundan başka tımar sahibi her bey de ayrıca ordu beslerdi. Ordu teşkilatı pek mükemmeldi. Seyyar hastaneleri de vardı. Hudutlardaki sipahilere uç beyleri (Hudut muhafızı) denirdi.

Ordunun büyük kısmı merkezde bulunur, talim ile meşgul olurdu. Ordu ilk devrede yalnız Türklerden ibaretti. Sonraları millî duygu söndü. Onun yerine dinî zihniyet geçti. Orduya her millettten neferler alındı. Bu hâl orduyu zayıflattı.

No 99 I

 Son devirlerde, Hükümdarlar mutlak salâhiyetle harekete başladılar. Töre yerine Padişah korkusu kaim oldu. Bir aralık, Padişahlar, eski ağır âdetine göre, senede bir kendilerini muhakeme ettirirlerdi; bu bir merasimden ibaret olmakla beraber, kendilerini az çok takyit ederdi, Sonraları bu da kalktı.

Devlet işlerine yabancı unsurların sokulması { Müslümanlık zihniyeti galebe çaldıktan sonra

Ordu her cins neferle dolduğu gibi, Memuriyetlerde Türk'ten gayri unsurlara verildi. Bu yabancı unsurlar Saraylara sokuldular, nüfuz kazandılar.

No 99 I

Son devirlerde hükümdarlar mutlak salâhiyetle harekete başladılar. Töre yerine padişah korkusu kaim oldu. Bir aralık padişahlar eski Oğuz âdetine göre senede bir kendilerini muhakeme ettirirlerdi. Bu bir merasimden ibaret olmakla beraber kendilerini az çok takyit ederdi. Sonraları bu da kalktı.

Devlet İşlerine Yabancı Unsurların Sokulması:

Müslümanlık zihniyeti galebe çaldıktan sonra ordu her cins neferle dolduğu gibi memuriyetler de Türk'ten gayri unsurlara verildi. Bu yabancı unsurlar saraylara sokuldular, nüfuz kazandılar.

İdarayı ellerine aldılar -
Türk'ü hakir görmeye ve
göstermeye çalışan bu yabancı
unsurlardır.
Acemleri } Selçuk Hükümdarları
Taklit } zamanla millî şairlerini
ni kaybettiler. Acemleri
örnek tutmak hatasına düştüler
Sasanları taklit ettiler. Acem'in
harsını, bilhassa debdebe ve
sefahatini aldılar; Saraya Acem
dilini soktular. Edebiyatı
Acemce yaptılar. Devlet dili
Arapça ile karışık Acemce oldu.
Teşekkür olunur ki Sarayın
bu Acemleşmesi millete o kadar
tesir edemedi. 38

İdareyi ellerine aldılar. Türk'ü hakir görmeye ve göstermeye çalışan bu yabancı unsurlardır.

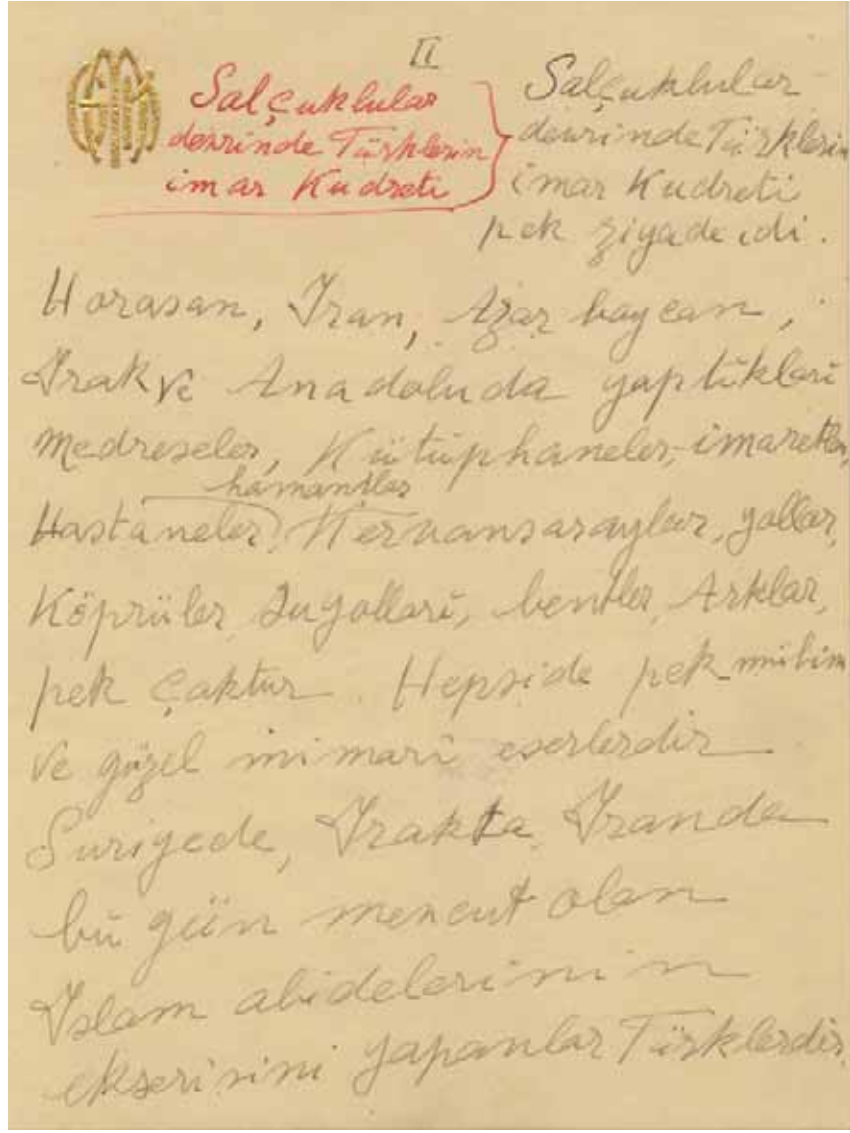
Acemleri Taklit:

Selçuk hükümdarları zamanla millî şairlerini kaybettiler. Acemleri örnek tutmak hatasına düştüler. Sasan(i)leri taklit ettiler. Acem'in harsını, bilhassa debdebe ve sefahatını aldılar. Saraya Acem dilini soktular. Edebiyatı Acemce yaptılar. Devlet dili Arapça ile karışık Acemce oldu. Teşekkür olunur ki sarayın bu Acemleşmesi millete o kadar tesir edemedi.

١٥٨١
Millet yine Türk kaldı. Dilini
âdetini bırakmadı. Fakat
şüphesiz hanedanın Acemleşme-
si Türklüğün ilerlemesine
çok zarar verdi.
Eğer Acem dili böyle revaç
görmese idi, Celaleddin Rumi'nin
(Mesnevî) si, Ömer Hayyam'ın
(Rubaiyat) ı, Türkçe yazılmış
olacaktı. Selçuk hanedanı
Bizanslarla da çok yakından
temasta ve akrabalıkta
bulunmuşlardır. Fakat
din ayrılığından Bizans
harsı tesiri altına girmemiş
sindir.

Millet yine Türk kaldı. Dilini, âdetini bırakmadı. Fakat şüphesiz hanedanın Acemleşmesi Türklüğün ilerlemesine çok zarar verdi.

Eğer Acem dili böyle revaç görmese idi Celaleddin Rumi'nin Mesnevisi, Ömer Hayyam'ın Rubaiyatı Türkçe yazılmış olacaktı. Selçuk hanedanı Bizanslarla da çok yakından temasta ve akrabalıkta bulunmuşlardır. Fakat din ayrılığından Bizans harsı tesiri altına girmemişlerdir.

Selçuklular Devrinde Türklerin İmar Kudreti:

Selçuklular devrinde Türklerin imar kudreti pek ziyade idi. Horasan, İran, Azerbaycan, Irak ve Anadolu'da yaptıkları medreseler, kütüphaneler, imaretler, hastaneler, hamamlar, kervansaraylar, yollar, köprüler, su yolları, bentler, arklar pek çoktur. Hepsi de pek mühim ve güzel mimari eserlerdir. Suriye'de, Irak'ta, İran'da bugün mevcut olan İslâm abidelerinin ekserisini yapanlar Türklerdir.

III
 Nizamülmülk'ün Melikşah
zamanında ^{Bağdat'ta} yaptırdığı
(Medrese-i Nizamiye) meşhurdur.
İsfahan'da, Nişapur'da, Her(a)t'ta
da bir çok medreseler vücuda
getirildi.
Konya Selçukîlerinden
Alaettin zamanında Konya-
da Karatay medresesi, Sırçalı
medrese, İnce minare Camii;
Sivas'ta Gök medrese, Çifte
minare camii...
Kayseri'de Selçuk Camii...
Erzurum'da, Çifte minareler
Camii...

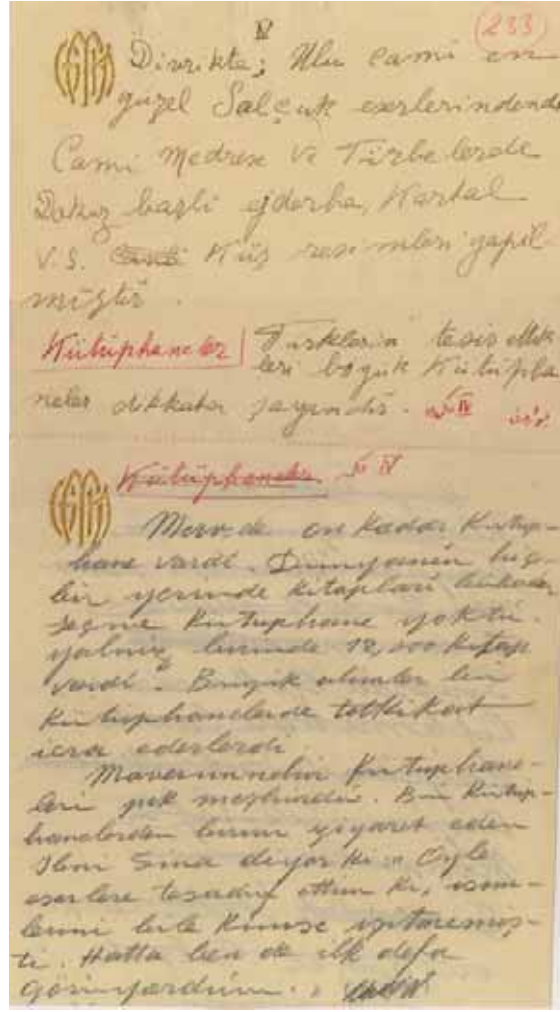
Nizamülmülk'ün Melikşah zamanında Bağdat'ta yaptırdığı Medrese-i Nizamiye meşhurdur. İsfahan'da Nişapur'da, Her(a)t'ta da birçok medreseler vücuda getirildi.

Konya Selçukîlerinden Alaettin zamanında Konya'da Karatay Medresesi, Sırçalı Medrese, İnce Minare Camii,

Sivas'ta Gök Medrese, Çifte Minare Camii...

Kayseri'de Selçuk Camii...

Erzurum'da Çifte Minareler Camii...

Divriği'de Ulu Cami en güzel Selçuk eserlerindendir. Cami, medrese ve türbelerde dokuz başlı ejderha, kartal vs. kuş resimleri yapılmıştır.

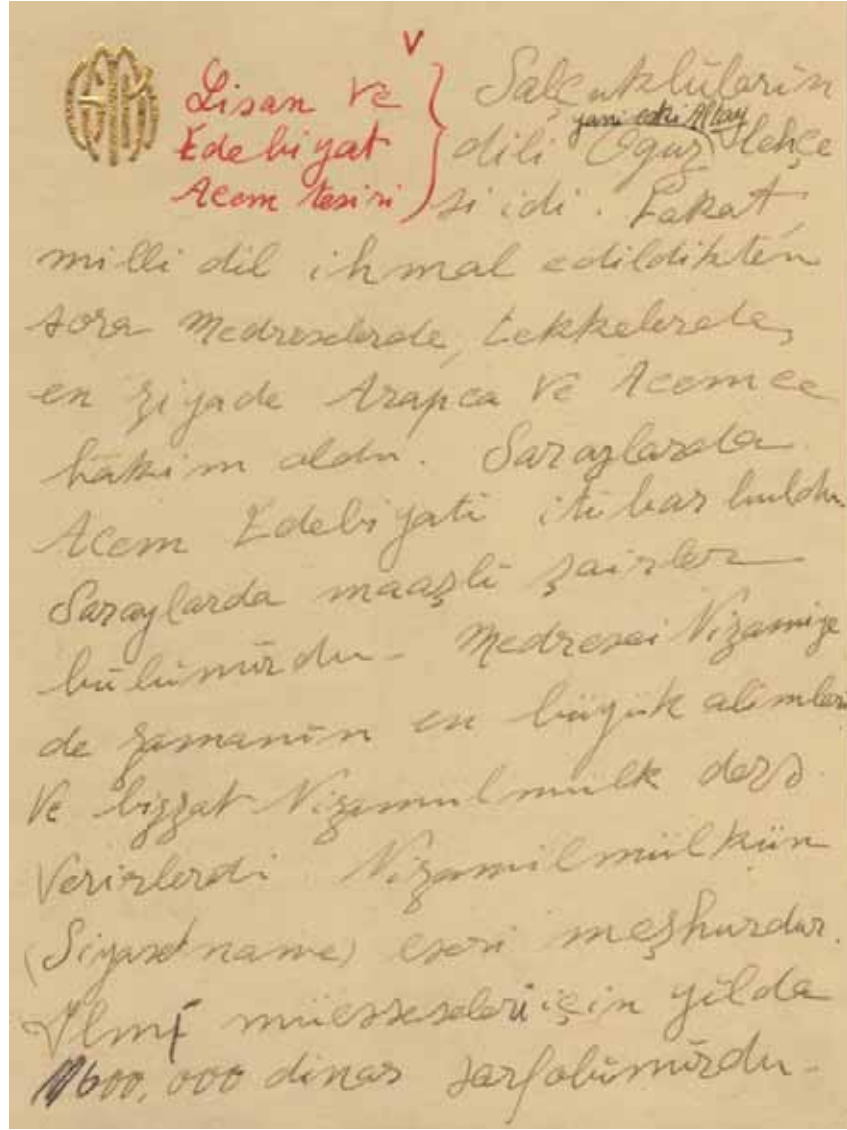
Kütüphaneler:

Türklerin tesis ettikleri büyük kütüphaneler dikkate şayandır.

Merv'de on kadar kütüphane vardı. Dünyanın hiçbir yerinde kitapları bu kadar seçme kütüphane yoktu. Yalnız birinde 12.000 kitap vardı. Büyük âlimler bu kütüphanelerde tetkikat icra ederlerdi.

Maveraünnehir kütüphaneleri pek meşhurdu. Bu kütüphanelerden birini ziyaret eden İbni Sina diyor ki "Öyle eserlere tesadüf ettim ki isimlerini bile kimse işitmemişti; hatta ben de ilk defa görüyordum."

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 11; Dosya Nu.: 233; Fihrist Nu.: 1-5

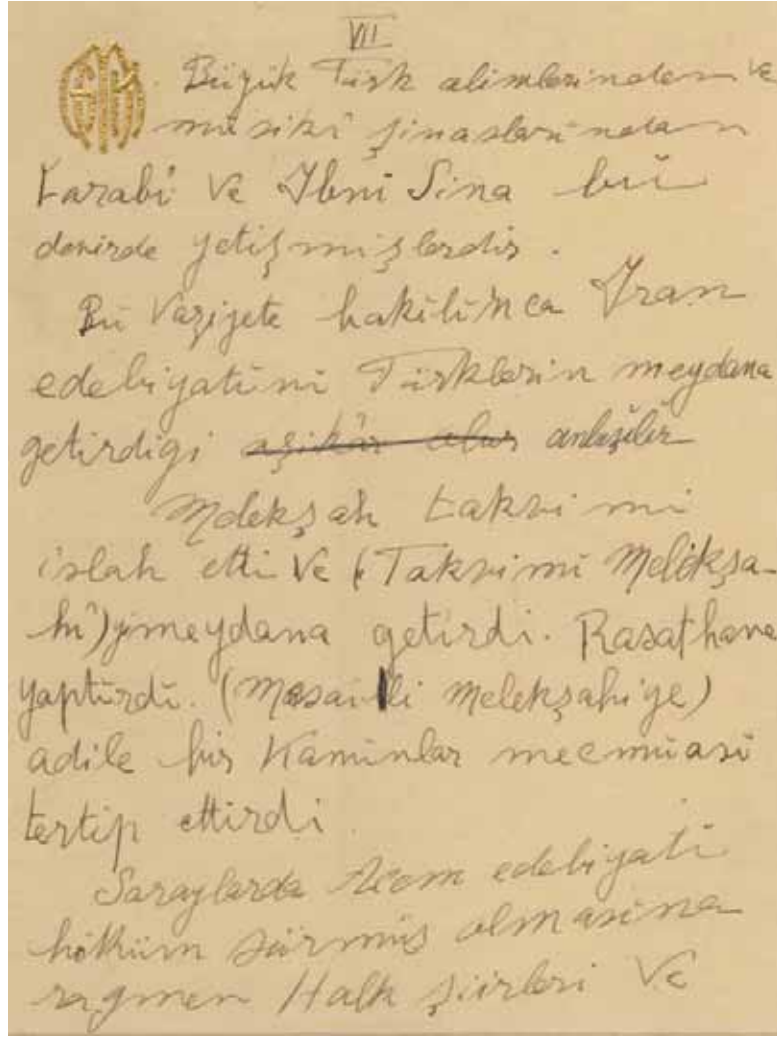
Lisan ve Edebiyat(ta) Acem Tesiri:

Selçukluların dili Oğuz, yani eski Altay lehçesi idi. Fakat millî dil ihmal edildikten sonra medreselerde, tekkelerde en ziyade Arapça ve Acemce hâkim oldu. Saraylarda Acem edebiyatı, itibar buldu. Saraylarda maaşlı şairler bulunurdu. Medrese-i Nizamiyede zamanın en büyük âlimleri ve bizzat Nizamülmülk ders verirdi. Nizamülmülk'ün Siyasetname eseri meşhurdur. İlmi müesseseleri için yılda 600.000 dinar sarf olunurdu.

VI

 ~~Sair Ömer Hayyam, büyük~~
~~alimlerden ke Musiki şairleri~~
~~den Farabi, İsmi Sema İmam~~
Gazali İmamı Gazali gibi
büyük İslam alimleri
bu devirde yetişti. Eseri bugün
bütün Avrupa dillerine tercüme
edilmiş bir çok Türk şairleri
Selçuklu Saraylarında
yetişmişlerdir. Bunlar
Türk oldukları halde şiirle-
rini Acemce yazmışlardır.
Ömer Hayyamın hayatı
Devlet hazineinden temin
edilmiştir.

İmam Gazali gibi büyük İslâm alimleri bu devirde yetişti. Eseri bugün bütün Avrupa dillerine tercüme edilmiş birçok Türk şairleri Selçuklu saraylarında yetişmişlerdir. Bunlar Türk oldukları hâlde şiirlerini Acemce yazmışlardır. Ömer Hayyam'ın hayatı devlet hazinesinden temin edilmiştir.

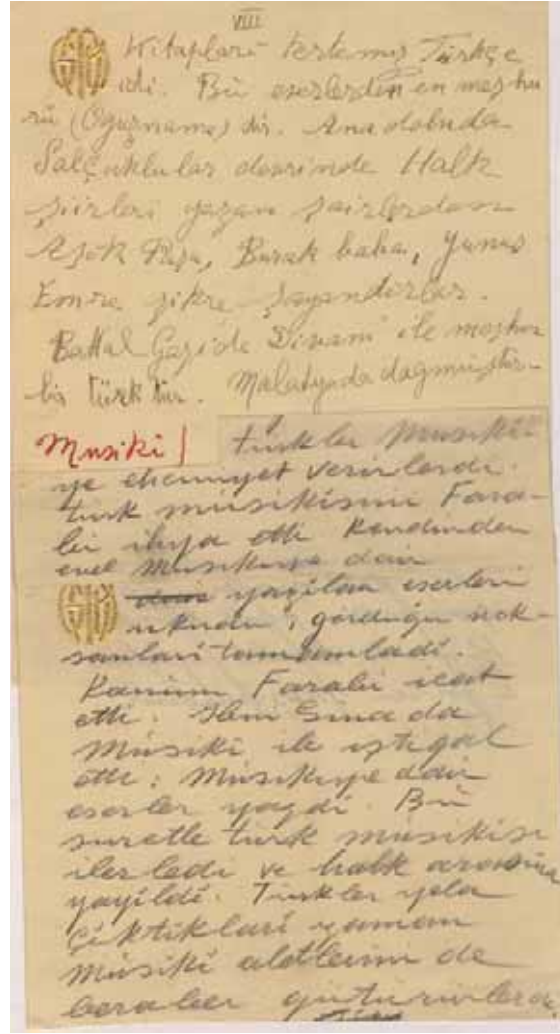

Büyük Türk âlimlerinden ve musikişinaslarından Farabi ve İbni Sina bu devirde yetişmişlerdir.

Bu vaziyete bakılınca İran edebiyatını Türklerin meydana getirdiği anlaşılır.

Melikşah takvimi ıslah etti ve Takvim-i Melikşahî'yi meydana getirdi. Rasathane yaptırdı. Mesail-i Melikşahiye adı ile bir kanunlar mecmuası tertip ettirdi.

Saraylarda Acem edebiyatı hüküm sürmüştü olmasına rağmen halk şairleri ve

kitapları tertemiz Türkçe idi. Bu eserlerden en meşhuru Oğuzname'dir. Anadolu'da Selçuklular devrinde halk şiirleri yazan şairlerden Aşık Paşa, Burak Baba, Yunus Emre zikre şayandılar. Battal Gazi de Divanı ile meşhur bir Türk'tür. Malatya'da doğmuştur.

Musiki:

Türkler musikiye ehemmiyet verirlerdi. Türk musikisini Farabi ihya etti. Kendinden evvel musikiye dair yazılan eserleri okudu, gördüğü noksanları tamamladı. Kanunu Farabi icat etti. İbni Sina da musiki ile iştigal etti. Musikiye dair eserler yazdı. Bu suretle Türk musikisi ilerledi ve halk arasında yayıldı. Türkler yola çıktıkları zaman musiki aletlerini de beraber götürürlerdi.

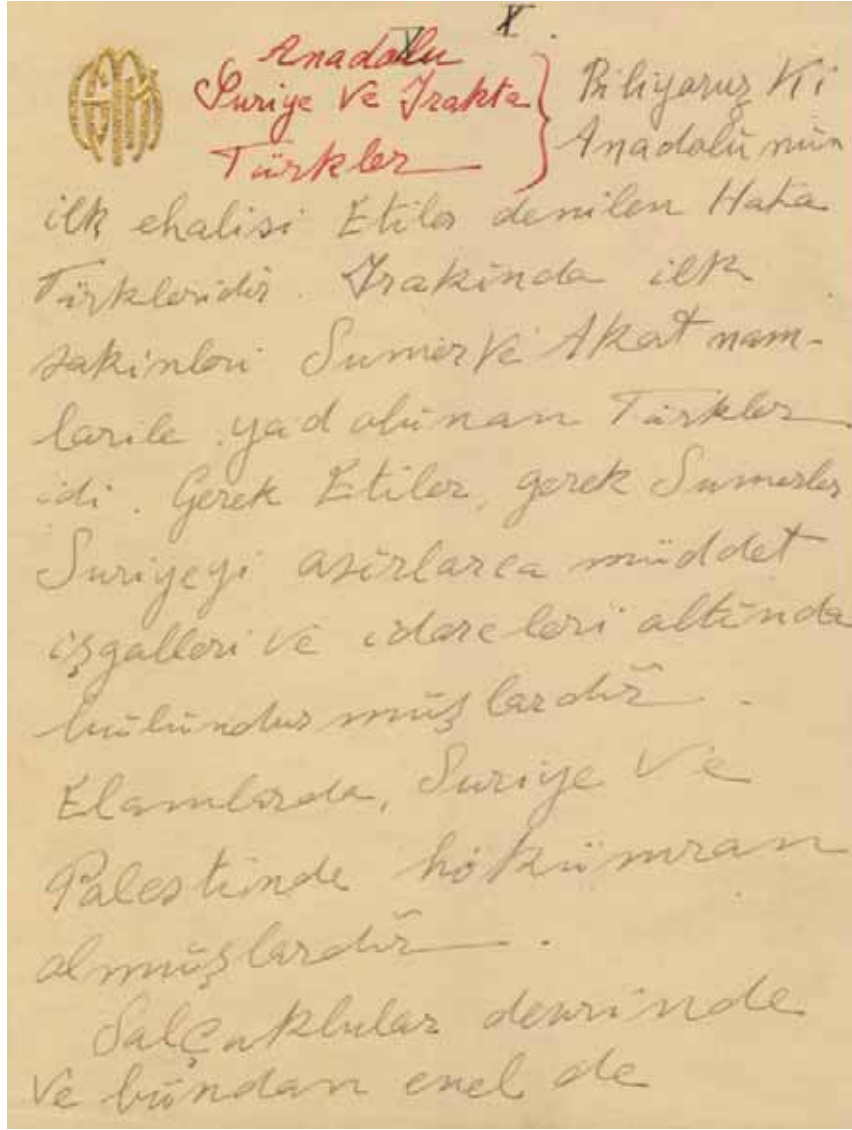
Ziraat ^{IX}
Selçuklularda ziraat
ileriydi. Horasan ile
Maveraünnehir havalisi
gayet mahsuldardı. Türkler
bundan istifade etmesini
bilmişlerdir. Anadolu'da
da ziraatı inkişaf ettirmişlerdir.
Horasanın altın,
gümüş, civa maden-
leri de meşhurdur.
Memleketin mamuri-
yeti ve halkın ser-
veti ziyade idi.

Ziraat:

Selçuklularda ziraat ileriye gitti. Horasan ile Maveraünnehir havalisi gayet mahsuldardı. Türkler bundan istifade etmesini bilmişlerdir. Anadolu'da da ziraatı inkişaf ettirmişlerdir.

Horasan'ın altın, gümüş, civa madenleri de meşhurdur. Memleketin mamuriyeti ve halkın serveti ziyade idi.

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 24; Dosya Nu.: 781; Fihrist Nu.: 11-16.

Anadolu, Suriye ve Irak'ta Türkler:

Biliyoruz ki Anadolu'nun ilk ehaliyi Etiler denilen Hata Türkleridir. Irak'ın da ilk sakinleri Sümer ve Akat nam-ları ile yad olunan Türkler idi. Gerek Etiler gerek Sümerler Suriye'yi asırlarca müddet işgalleri ve idareleri altında bulundurmışlardır.

Elamlar da Suriye ve Filistin'de hükümlaran olmuşlardır.

Selçuklular devrinde ve bundan evvel de

XL

 yüz binlerce Türk Kütleler
hâlinde Anadolu'ya
Irak ve Suriye'ye geçip
yerleşmişlerdir.
Irak ve Suriye'de evvel ve
sonra yerleşmiş olan Türkler
oralarda din ve Araplık
~~tesiri~~ tesiri altında
kalarak, Araplaşmış
bulunuyorlar. Bu
tesirler olmasa idi, bu
gün oraları baştan aşağı
Türk olurdu. Görülüyor ki
din milliyetçilik yerine

yüz binlerce Türk kütleler hâlinde Anadolu'ya, Irak'a ve Suriye'ye geçip yerleşmişlerdir.

Irak ve Suriye'de evvel ve sonra yerleşmiş olan Türkler oralarda din ve Araplık tesiri altında kalarak Araplaşmış bulunuyorlar. Bu tesirler olmasa idi bugün oraları baştan aşağı Türk olurdu. Görülüyor ki din, milliyetçilik yerine

XII
 ümmetçiliği koyduğu
için, buna muvaffak olu-
namamıştır. Çünkü Müslü-
manlık Arap'ın malı sayılmış
Araba hürmeti, mucip
olmuştur; Türk'te milliyet
duygusunu silmiştir.
Bunun neticesi olarak
Irak ve Suriye'dekiler
Türk olmaduktan başka
oralarda yerleşmiş olan
milyonlarca Türk Araplaş-
mış gitmiştir.

ümmetçiliği koyduğu için buna muvaffak olunamamıştır. Çünkü Müslümanlık Arap'ın malı sayılmış, Arap'a hürmeti mucip olmuştur. Türk'te milliyet duygusunu silmiştir. Bunun neticesi olarak Irak ve Suriye'dekiler Türk olmadıktan başka oralarda yerleşmiş olan milyonlarca Türk Araplaşmış, gitmiştir.

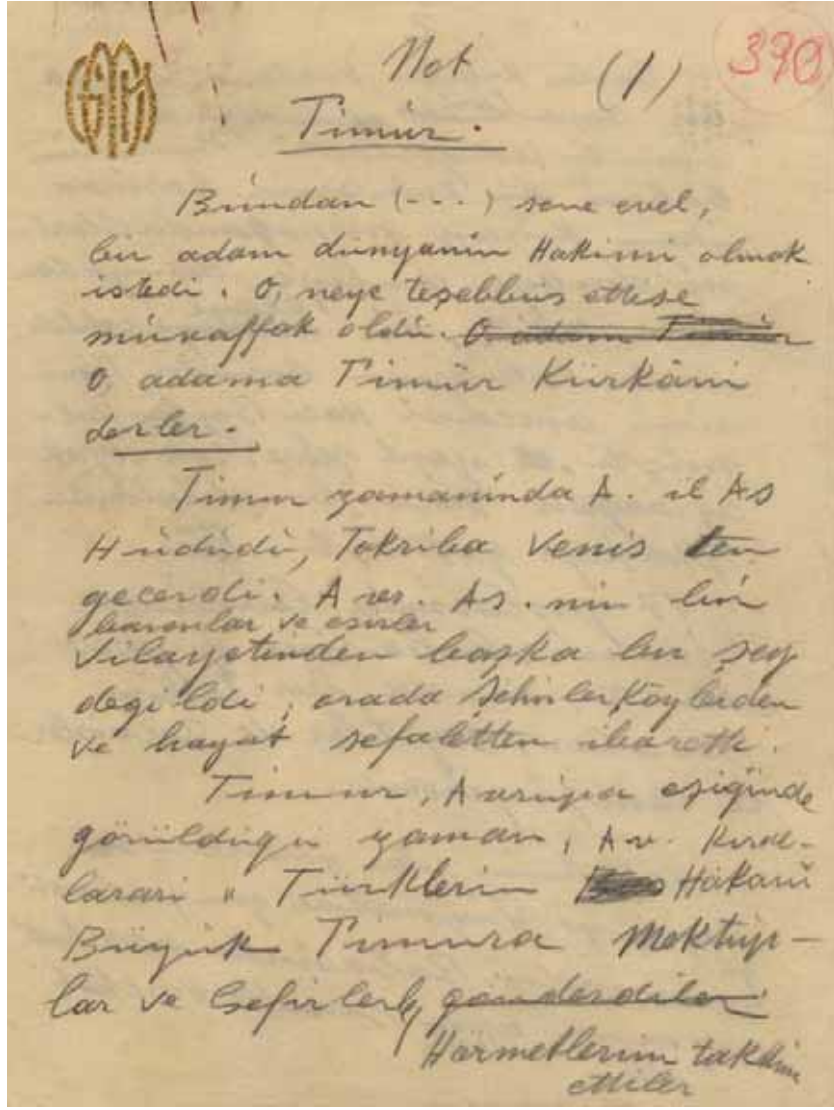
 Şeyh ve Dervişler } Selçuklular
devrinde mühim
bir hadise kayda
değer. Bu hadise Orta Asya'dan
her tarafa olduğu gibi Ana
dolü'ye de. Şeyh ve Dervişlerin
akın etmesidir. Bunlar
Anadolü'nün her
tarafına dağıldılar.
Her yerde tekkeler yaptılar.
Tasavvuf'a ve Acem edebiyatına
revaç verdiler.
Şeyhler Derviş namı
altında etraflarında
mühim kuvvetler teşkil
ettiler. Devletin siyasetine
karıştılar.

Şeyh ve Dervişler:

Selçuklular devrinde mühim bir hadise kayda değer. Bu hadise Orta Asya'dan her tarafa olduğu gibi Anadolu'ya da şeyh ve dervişlerin akın etmesidir. Bunlar Anadolu'nun her tarafına dağıldılar. Her yerde tekkeler yaptılar. Tasavvufa ve Acem edebiyatına revaç verdiler. Şeyhler, derviş namı altında etraflarında mühim kuvvetler teşkil ettiler. Devletin siyasetine karıştılar.

 ^{III} Padişahları, Devlet adamlarını
tekkelerine intisap ettirdiler.
Birer derviş hâline getirdiler.
Bundan Devlet siyaseti çok
zarar gördü. Zarar yalnız siyaset
sahasında kalmadı, millî,
harsî ve ictimaî mühim
fenalıklar oldu. Millete
tembellik, dünyaya lakaytlık,
gibi muzır zihniyetler aşılandı.
~~Kübra~~ Millet'in cehaletine
ve bir çok felaketlere mühim
amil oldular. Bu fenalıklar
Osmanlı Devleti
zamanında devam etti.

Padişahları, devlet adamlarını tekkelerine intisap ettirdiler. Birer derviş hâline getirdiler. Bundan devlet siyaseti çok zarar gördü. Zarar yalnız siyaset sahasında kalmadı. Millî, harsî, ve ictimaî mühim fenalıklar oldu. Millete tembellik, dünyaya lakaytlık gibi muzır zihniyetler aşılandı. Millet'in cehaletine ve birçok felaketlere mühim amil oldular. Bu fenalıklar Osmanlı Devleti zamanında devam etti.

Timur

Bundan (...) sene evvel, bir adam dünyanın hâkimi olmak istedi. O, neye teşebbüs ettiyse muvaffak oldu. O adama Timur Kürkânî derler.

Timur zamanında A(vrupa) ile As(ya) hududu takrib(en) Venis'ten geçerdi. A(vrupa) ve As(ya)'nın bir baronlar ve esirler vilayetinden başka bir şey değildi. Orada şehirler köylerden ve hayat sefaletten ibaretti.

Timur Avrupa eşiğinde görüldüğü zaman, Av(rupa) kralları Türklerin hakani büyük Timur'a mektuplar ve sefirlerle hürmetlerini takdim ettiler.

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 15; Dosya Nu.: 390; Fihrist Nu.: 1-53.

Barlas Kabilesi Haklarını arayan bir başları olmadığından sıkıntı çekiyorlardı. Timur'un babası bu kabilenin başında iken Kuran propagandacılarını dinleye dinleye dünyadan elini çekti, bir ^{tekke} ~~medrese~~ye çekildi. Barlas Kabilesinin başında, Timur'un amcası Hacı Barlas kalmıştı. ~~te~~ yeşil şehre) Çok seyrekle uğrayan Hacı, bu sıralarda Mekke'ye gitmişti. ~~En~~

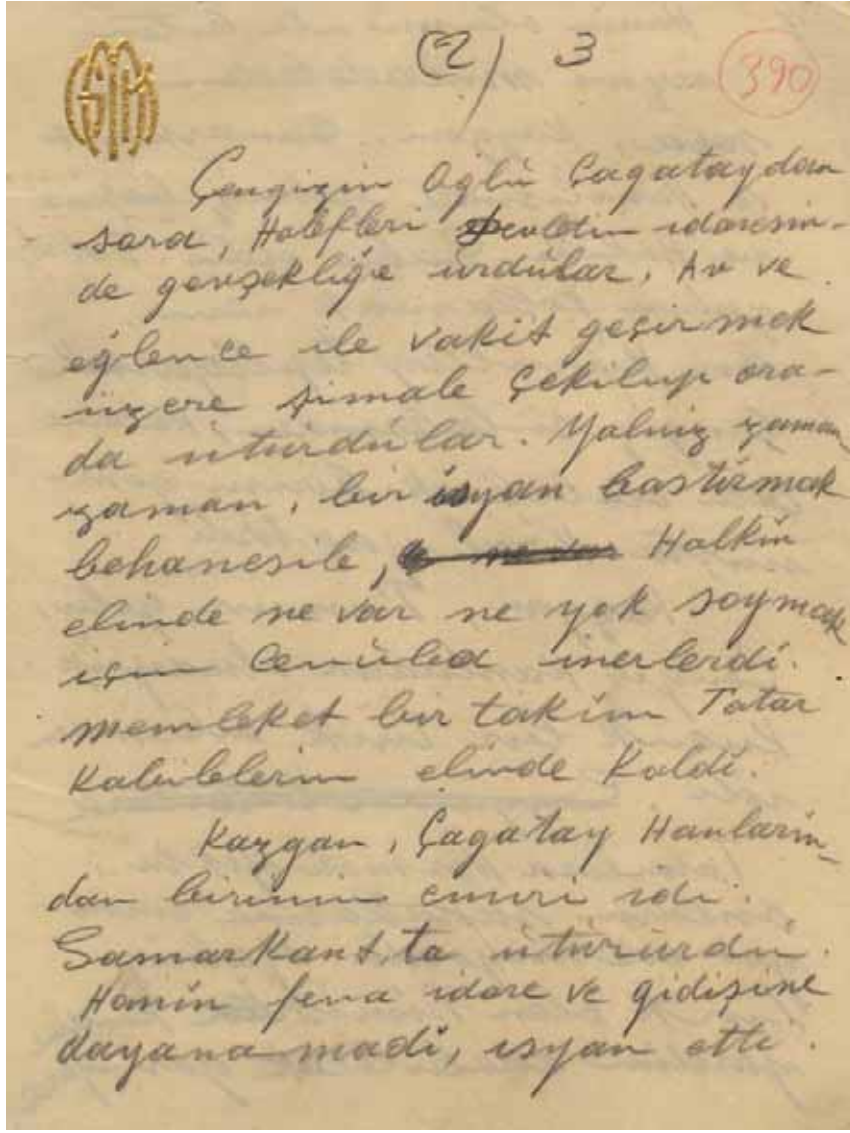
17 yaşlarında bulunan Timur, babasını ziyaret ettikçe, orada bir takım Hocalar, şeyitler ve Dervişlerle tanışıyorlardı.

Kabilenin ileri gelenleri ~~da~~ Beyin ~~ve~~ Hizmetine giriyorlardı. Timurla, Babasının nasihatini üzerine aynı surette hareket etti.

Barlas kabilesi haklarını arayan bir başları olmadığından sıkıntı çekiyorlardı. Timur'un babası bu kabilenin başında iken Kuran propagandacılarını dinleye dinleye dünyadan elini çekti. Bir tekkeye çekildi. Barlas kabilesinin başında Timur'un amcası Hacı Barlas kalmıştı. Yeşil Şehir'e zaten çok seyrekle uğrayan Hacı, bu sıralarda Mekke'ye gitmişti.

17 yaşlarında bulunan Timur, babasını ziyaret ettikçe orada birtakım hocalar, şeyitler ve dervişlerle tanışıyordu.

Kabilenin ileri gelenleri beyin hizmetine giriyorlardı. Timur da babasının nasihatini üzerine aynı surette hareket etti.

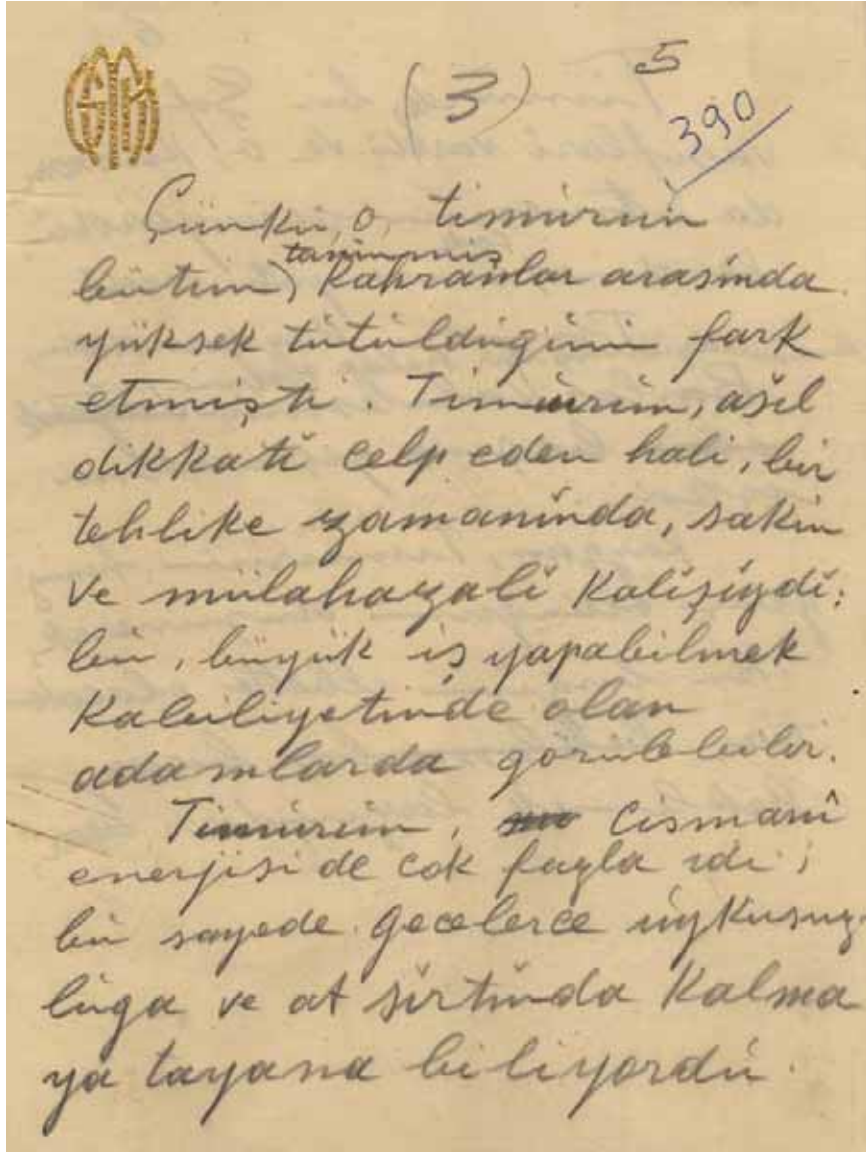
Cengiz'in oğlu Čağatay'dan sonra halefleri devletin idaresinde gevşekliğe vurdular. Av ve eğlence ile vakit geçirmek üzere şimala çekilip orada oturdular. Yalnız zaman zaman bir isyan bastırmak bahanesiyle halkın elinde ne var ne yok soymak için cenuba inerlerdi. Memleket birtakım Tatar kabilelerin elinde kaldı.

Kazgan, Čağatay hanlarından birinin emiri idi. Semerkant'ta otururdu. Hanın fena idare ve gidişine dayanamadı, isyan etti.

4 Hanın ölümü ile biten
uzun mücadeleden
sonra, Kazgan, Samarkant
ve Havalisinde yalnız başına
ve Hakiki Sahip oldu. Fakat,
zahiri kollamak için,
bir Kurultay toplayarak
Cengiz Sülalesinden, kendine
tabi olabilecek birini göm-
nüştü Kösöl yaptırdı.
Kazgan, Timur gibi,
Cengiz Kanından olmayıp
küçük bir Türk ailesinden
idi. ~~Cengiz'in tatarlara~~
Tatarlara Hürmeti yoktu;
onların sadakatına emni-
yet edemiyordu. Yalnız
Türk olan Timur'u kendine
yardım edebilecek görüyordu.

Hanın ölümü ile biten uzun mücadeleden sonra Kazgan, Semerkant ve havalisinde yalnız başına ve hakiki sahip oldu. Fakat zahiri kollamak için bir kurultay toplayarak Cengiz sülalesinden kendine tâbi olabilecek birini görünüşte kral yaptırdı.

Kazgan, Timur gibi Cengiz kanından olmayıp küçük bir Türk ailesinden idi. Tatarlara hürmeti yoktu; onların sadakatına emniyet edemiyordu. Yalnız Türk olan Timur'u kendine yardım edebilecek görüyordu.

Çünkü o Timur'un bütün tanınmış kahram(an)lar arasında yüksek tutulduğunu fark etmişti. Timur'un asıl dikkati celp eden hâli, bir tehlike zamanında sakin ve mülahazalı kalıyordu; bu, büyük iş yapabilmek kabiliyetinde olan adamlarda görülebilir.

Timur'un cismanî enerjisi de çok fazla idi; bu sayede gecelerce uykusuzluğa ve at sırtında kalmaya dayanabiliyordu.

6

Timur'da bir Şef
vasıfları vardı ve o, kumanda
etmesini seviyordu.
Kendine ^{çok} emniyeti vardı.
Timur, Kazgan'dan,
kendisini dağılmış bir hâlde olan
Barlas kabilesinin başına
geçirmesini istedi.
Kazgan, Timur'un henüz
genç olduğunu düşünerek,
"Bu bir gün elbette olaca-
kır; ~~beklemek~~ biraz
beklemek lazımdır" dedi.

Timur'da bir şef vasıfları vardı ve o kumanda etmesini seviyordu. Kendine çok emniyeti vardı. Timur, Kazgan'dan, kendisini dağılmış bir hâlde olan Barlas kabilesinin başına geçirmesini istedi.

Kazgan, Timur'un henüz genç olduğunu düşünerek "Bu bir gün elbette olacaktır; biraz beklemek lazımdır." dedi.

~~Fakat~~ Kazganın ~~yanında~~
~~yanında~~ bir çok beyler
ve ~~iki~~ iki bin kadar
muharip vardı. Fakat
Timur'la kimse meşgul
değildi; O, Kendi Kendini
yetiştiriyordu. Fırsat
düşükçe, Kıymetini, Cesa-
retini ~~g~~ gösteriyordu.
Bu suretle
~~Kazganın muhabbet~~
Kazganın muhabbet
ve iltifatını kazanıyordu.
Kazgan, Timur'a: Sen, Büyük
Türk Kürkân ailesindensin.
Fakat Cengiz oğullarından
değilsin. Senin ecdadın

Kazgan'ın yanında birçok beyler ve iki bin kadar muharip vardı. Fakat Timur'la kimse meşgul değildi; o, kendi kendini yetiştiriyordu. Fırsat düşükçe, kıymetini, cesaretini gösteriyordu.

Bu suretle Kazgan'ın muhabbet ve iltifatını kazanıyordu. Kazgan, Timur'a "Sen büyük Türk Kürkân ailesindensin. Fakat Cengiz oğullarından değilsin. Senin ecdadın

Cengizlerle bir mukavele yapmıştı; buna göre, Cengiz ailesi han yetiştirecek, Kürkân çocukları da Ordunun kılavuzları, Kumandanları olacaklar..»

Cengizlerle bir mukavele yapmıştır, buna göre Cengiz ailesi han yetiştirecek, Kürkân çocukları da ordunun kılavuzları, kumandanları olacaklar.”

28 x
x x

Kazgan, Timur'un Celayir
kabilesinden torunu Olcay
Türkân ile evlendirdi.
Timur, Olcay Hatun Ağa
ile Yeşil Şehir'de yerleştiler.
~~Timur~~ Emir Kazgan'ın
ordusunda Binbaşı yaptı.
Kazgan, Timur'un
yardımıyla, garp ve cenup
hudutlarında yeni
muvaffakiyetler kazandı.
Herat Emiri ^{Malik} esir edilerek
Semerkant'a getirildi.
Bu münasebetle Kazgan'ın
ümerası arasında bir
münakaşe çıktı. Bunlar
eski düşmanları olan Malik'in

Kazgan Timur'u Celayir kabilesinden torunu Olcay Türkân ile evlendirdi.

Timur, Olcay Hatun Ağa ile Yeşil Şehir'de yerleştiler. Emir Kazgan, Timur'u ordusunda binbaşı yaptı.

Kazgan, Timur'un yardımıyla garp ve cenup hudutlarında yeni muvaffakiyetler kazandı.

Herat Emiri Malik esir edilerek Semerkant'a getirildi. Bu münasebetle Kazgan'ın ümerası arasında bir münakaşe çıktı. Bunlar eski düşmanları olan Malik'in

29
öldürülerek servetinin onlar arasında taksimini istediler. Hâlbuki Kazgan Malik'e hayatı için söz vermişti. Emirlerin ısrar ettiğini gören Kazgan, Malik'i gizlice Timur'un himayesinde Herat'a gönderdi. Bundan münfail olan Emirlerden ikisi Kazgan'ı öldürdüler. Bunu haber alan Timur tam vaktinde yetişip katillerin takibine koyuldu ve onlara yetişerek her ikisine layık oldukları cezayı verdi.

öldürülerek servetinin onlar arasında taksimini istediler. Hâlbuki Kazgan, Malik'e hayatı için söz vermişti. Emirlerin ısrar ettiğini gören Kazgan, Malik'i gizlice Timur'un himayesinde Herat'a gönderdi. Bundan münfail olan Emirlerden ikisi Kazgan'ı öldürdüler. Bunu haber alan Timur tam vaktinde yetişip katillerin takibine koyuldu ve onlara yetişerek her ikisine layık oldukları cezayı verdi.

^{30 yeşil şehir}
 Timur ~~merkeze döndüğü~~
de yeni bir vaziyet karşısında
kaldı. Türklerde adet olduğu
vechle bir reis öldüğü zaman
onun oğlu muktedir değilse yerine
geçemezdi, Kurultay toplanır yeni
bir Emir intihap ederdi.
Aksi takdirde iktidar
mevkiine geçmek için
umumi karışıklık olur
ve en kuvvetli olan iktidarı
eline alır. (Yalnız bir kılıç
tutabilen el, hükümdar asasını
tutabilir.)

Timur Yeşil Şehir'e döndü. Yeni bir vaziyet karşısında kaldı. Türklerde âdet olduğu vechle bir reis öldüğü zaman onun oğlu muktedir değilse yerine geçemezdi. Kurultay toplanır yeni bir emir intihap ederdi. Aksi takdirde iktidar mevkiine geçmek için umumi karışıklık olur ve en kuvvetli olan iktidarı eline alırdı. (Yalnız bir kılıç tutabilen el, hükümdar asasını tutabilir.)

31
 Kazganın çocuğu kaçmıştı
Timurün amcası Hacı
Barlas ve Celayirlerin Emiri
Semerkanda gelmişler ve Türklerin
hükümdarlığını istediler.
Diğer Emirler kendi yerlerine
çekilerek askerlerini taraftarla
rını toplamaya başlamışlar
dılar. Tam bu sıralarda
Timurün babası Targay da
ölmüştü. Barlas Kabilesinin
hemen hepsi Hacı Barlası
takip etmişlerdi. Timur
ancak bir kaç yüz kişi ile
Yeşil Şehirde terk olunmuştu.

Kazgan'ın çocuğu kaçmıştı. Timur'un amcası Hacı Barlas ve Celayir(li)lerin Emiri Semerkant'a gelmişler(di) ve Türklerin hükümdarlığını istediler. Diğer emirler kendi yerlerine çekilerek taraftarlarını toplamaya başlamışlardı. Tam bu sıralarda Timur'un babası Targay da ölmüştü. Barlas kabilesinin hemen hepsi Hacı Barlas'ı takip etmişlerdi. Timur, ancak birkaç yüz kişi ile Yeşil Şehir'de terk olunmuştu.

32
İşte, hadiseleri ^{çekilmiş olduğu} dağlardan ^{şimalden} takip eden ^{Büyük} Han ^{şimalden} göründü. Ölmüş bir beygire ^{saldıran} kartal gibi kuvvetli bir ordu ile geldi. ~~Han~~
Timur diplomat
Hanın gelmesi üzerine Emirler müşterek tehlike önünde çekildiler, yalnız Celayirlilerin Emiri Hanın istikbaline koştu ve ona hediyelerle beraber inkiyadını arz etti. Çünkü bunun merkezi Hoçent idi ve arazisi şimalden gelenlerin yolu üzerinde idi.

İşte hadiseleri çekilmiş olduğu dağlardan takip eden Büyük Han şimalden göründü. Ölmüş bir beygire saldıran kartal gibi kuvvetli bir ordu ile geldi.

Timur Diplomat

Hanın gelmesi üzerine emirler müşterek tehlike önünde çekildiler. Yalnız Celayirlilerin Emiri, Hanın istikbaline koştu ve ona hediyelerle beraber inkiyadını arz etti. Çünkü bunun merkezi Hoçent idi ve arazisi şimalden gelenlerin yolu üzerinde idi.

33
 Hacı Barlas hiç bir
Karar veremiyordu.
Muharebe edecek yerde, Kabilesi
ve sürülerini ^{Yeşil Şehir'den} Herat'a doğru
cenuba çekileceğini Timur'a
bildirdi. Fakat Timur şimalden
gelen İstilacılar önünde
Yeşil Şehir'i sahiptiriz bırakmak
istemiyordu. Amcasına
istediğin yere git, ben Hanın
huzuruna gideceğim dedi.
Timur bir kaç yüz kişi ile
12.000 Moğol'a karşı mukavemet
etmenin affolunmaz bir akılsızlık olacağını takdir ediyordu.

Hacı Barlas hiçbir karar veremiyordu. Muharebe edecek yerde kabilesi ve sürüleriyle Yeşil Şehir'den Herat'a doğru cenuba çekileceğini Timur'a bildirdi. Fakat Timur şimalden gelen istilacılar önünde Yeşil Şehir'i sahiptiriz bırakmak istemiyordu. Amcasına "İstedığın yere git, ben Hanın huzuruna gideceğim." dedi. Timur birkaç yüz kişi ile 12.000 Moğol'a karşı mukavemet etmenin affolunmaz bir akılsızlık olacağını takdir ediyordu.

34
Mamafî bir takım hazırlıklara
koyuldu. Öteden beri tanıdığı
Hoca ve dervişlerle gizli müzaka-
reler yaptı. Bu sırada Hanın
süvarileri Yeşil Şehir geldiler.
Timur onlara bol bol ikramlar
ve hediyelerde bulundu ve onlara
Hanın yanına gitmek istediğini
söyledi, ve ~~bir~~ bir
kısım süvarileriyle hareket
etti. Semerkant önünde
Hanın ordusuna ~~varış oldu.~~
Mongol Hanı Tuğluk Han'a
kendisini takdim etti ve iyi
kabul olundu.

Mamafî(h) birtakım hazırlıklara koyuldu. Öteden beri tanıdığı hoca ve dervişlerle gizli müzakereler yaptı. Bu sırada Hanın süvarileri Yeşil Şehir'e geldiler. Timur onlara bol bol ikramlar ve hediyelerde bulundu ve onlara Hanın yanına gitmek istediğini söyledi ve bir kısım süvarilerle hareket etti. Semerkant önünde Hanın ordusuna vasil oldu. Mongol Hanı Tuğluk Han'a kendisini takdim etti ve iyi kabul olundu.

35

 ~~Emrah Kemur, Re emrah~~
~~sureti~~ Tuğluk Timur'un
malumatlı bir adam gördüğüm
den sureti hareket hakkında
fikrini sordu. Timur ona
(avdet etmesini tavsiye etti,
dedi ki "Orada yalnız bir
düşman bulacaksın
burada ise iki, biri önünde
biri arkanda") Han
asileri cezalandırmak için
geriye döndü. Lakin
dönmeden evvel Timur
Tümen başı (10.000 kişinin başı) yaptı
Ferman ve mühür verdi.

Tuğluk Timur'u malumatlı bir adam gördüğünden suret-i hareket hakkında fikrini sordu. Timur ona avdet etmesini tavsiye etti, dedi ki "Orada yalnız bir düşman bulacaksın, burada ise iki. Biri önünde biri arkanda." Han, asileri cezalandırmak için geriye döndü. Lakin dönmeden evvel Timur'u tümen başı (10.000 kişinin başı) yaptı. Ferman ve mühür verdi.

36

 Bu suretle Timur Hanın tasdikile kabilesinin başına geçti. Tehlike ~~geçince~~ geçince Emirler ~~tekrar~~ tekrar mücadeleye başladılar, bu hâl üç sene devam etti. Hacı Barlas ve Celayir reisi yeniden anlaştılar ve Timur'u katlederek ortadan kaldırmaya karar verdiler. Timur çadırlarına davet ettiler, fakat Timur vaziyeti sezdi, bu suretle oradan sıyrılıp kaçtı.

Bu suretle Timur, Hanın tasdikiyle kabilesinin başına geçti. Tehlike geçince emirler tekrar mücadeleye başladılar. Bu hâl üç sene devam etti. Hacı Barlas ve Celayir Reisi yeniden anlaştılar ve Timur'u katlederek ortadan kaldırmaya karar verdiler. Timur'u çadırlarına davet ettiler. Fakat Timur vaziyeti sezdi. Bir suretle oradan sıyrılıp kaçtı.

34

 Bünden sonra Amcası
Hacı Barlasla muharebe etti ve
onu mağluben kaçırdı.
Fakat ertesi gün tek mil
adamları kendisini terk
ettiğinden yalnız kalan Timur
Karısı Olcay Hatun Ağa'nın
Kardeşi Emir Hüseyin'in
yanına gitti. Emir Hüseyin
Kabileleriyle ~~Kabil~~ ^{mıntıkasında} ~~bulunuyordu~~
bulunuyordu. ~~Hacı~~ ^{Arasında}
Aralarında ittifak yaptılar.
Kabileler arasında Tuğluk
tekrar görününceye kadar

Bundan sonra amcası Hacı Barlas'la muharebe etti ve onu mağluben kaçırdı. Fakat ertesi gün tek mil adamları kendisini terk ettiğinden yalnız kalan Timur, karısı Olcay Hatun Ağa'nın kardeşi Emir Hüseyin'in yanına gitti. Emir Hüseyin kabileleriyle Kabil mıntıkasında bulunuyordu. Aralarında ittifak yaptılar. Kabileler arasında Tuğluk tekrar görününceye kadar

38
dâhilî muharebe devam
etti. Bu defa Tuğluk
daha ciddi oldu. Celayirlilerin
Emirini derhâl idam
ettirdi. Hacı Barlas cenuba
kaçarken soyguncular
tarafından öldürüldü.
Han askerlerine karşı
durmaya kalkışan Emir
Hüseyin hayatını kurtarmak
için kaçmaya mecbur oldu.
Timur Yeşil Şehirde metinâne
kaldı. Tuğluk Han bu
muzafferiyetlerden sonra

dâhilî muharebe devam etti. Bu defa Tuğluk daha ciddi oldu. Celayirlilerin Emirini derhâl idam ettirdi. Hacı Barlas cenuba kaçarken soyguncular tarafından öldürüldü. Han askerlerine karşı durmaya kalkışan Emir Hüseyin, hayatını kurtarmak için kaçmaya mecbur oldu. Timur Yeşil Şehir'de metinâne kaldı. Tuğluk Han bu muzafferiyetlerden sonra

39
Eğlu İlyas'ı ~~memleketin~~ idaresine
memur etti; mağlupların
itaatini temin için
yanında General Bikiyüktü
bıraktı. Timur'u da Bu
iki Moğol Beyinin idaresi altında
Smerkant Emiri nasp etti.
Bundan kızan Timur Yeşil Şehir'de
teşkilatını daha iyi yapmaya koyuldu.
Fakat Moğol Generali Smerkant'ı
soymaya başladı. Vali İlyas yağmadan hoşlanıyordu. Bu fena hareketleri
ihbar için Timur, Hana adam gönderdi. Netice çıkmadı.

oğlu İlyas'ı memleketin idaresine memur etti. Mağlupların itaatini temin için yanında General Bikiyüktü bıraktı. Timur'u da bu iki Moğol beyinin idaresi altında olarak Smerkant Emiri nasp etti. Bundan kızan Timur Yeşil Şehir'de teşkilatını daha iyi yapmaya koyuldu. Fakat Moğol Generali Smerkant'ı soymaya başladı. Vali İlyas yağmadan hoşlanıyordu. Bu fena hareketleri ihbar için Timur, Hana adam gönderdi. Netice çıkmadı.

 Samarkandın
Timur, Kız Çocuklarını Moğolların
esir alarak sattıklarını
işittiklerinden, adamlarını
topladı, Şimale yürüdü
müteaddit esirleri
zorla kurtardı.
Hana Timur'un isyan
ettiğini bildirdiler.
Tuğluk idamını emretti
Timur Haberdar oldu.
Memleketinin Harap edil-
mesinden Kalbi Kan
ağlayan Timur daha Fazla
Politikaya tahammül edemedi
ve maksadı kazanmak
için atını mahmuzladı.
Bu mesut bir Karar oldu.
açıktan açığa Hareket onun

Timur, Semerkant'ın kız çocuklarını Moğolların esir alarak sattıklarını işittiklerinden adamlarını topladı. Şimale yürüdü, müteaddit esirleri zorla kurtardı.

Hana, Timur'un isyan ettiğini bildirdiler. Tuğluk, idamını emretti. Timur haberdar oldu. Memleketinin harap edilmesinden kalbi kan ağlayan Timur, daha fazla politikaya tahammül edemedi ve maksadı kazanmak için atını mahmuzladı. Bu mesut bir karar oldu. Açıktan açığa hareket onu

Hoca ve dervişlerle yaptığı
gizli tertibatın daha
iyi muvaffak etti.

Timur'un Serseriliği.

Timur isyan etmeye mecbur
olduktan sonra karısı Olcay ve
25 atlı ile karısının kardeşi
Emir Hüseyin'i bulmak
üzere hareket etti. O da
hâl-i firarda bulunuyordu.
Buluştuktan sonra hep
birlikte Hive'ye gittiler.

hoca ve dervişlerle yaptığı gizli tertibattan daha iyi muvaffak etti.

Timur'un Serseriliği

Timur, isyan etmeye mecbur olduktan sonra karısı Olcay ve 25 atlı ile karısının kardeşi Emir Hüseyin'i bulmak üzere hareket etti. O da hâl-i firarda bulunuyordu. Buluştuktan sonra hep birlikte Hive'ye gittiler.

 Kuvvetleri 60 süvari
oldu. Hine'de iyi
~~Kabul~~ Kabul olunmadılar.
Hive Valisi onları soymak
ve Moğollara satmak
hevesine düştü. Timur
bunu his etti ve derhal
Cenup'ta Çöl Türkmenler
içine kaçtılar. Hive
Valisi, bizzat bir kaç yüz
süvari ile takibe
koyuldu. Timur ve
Hüseyn kuvvetlerinin

Kuvvetleri 60 süvari oldu. Hive'de iyi kabul olunmadılar. Hive Valisi onları soymak ve Moğollara satmak hevesine düştü. Timur, bunu hissetti ve derhâl cenupta çöle Türkmenler içine kaçtılar. Hive Valisi bizzat birkaç yüz süvari ile takibe koyuldu. Timur ve Hüseyin kuvvetlerinin

 nispetsiz derece azlığına
rağmen takip edenlerle
bir tepenin üzerinde
vuruşmaya mecbur
oldular. Çok ziyat verdiler.
Ve nihayet gece karanlığın
dan istifade ederek
Kaçtılar. Bundan sonra
tanınmamak için Timur
ve Hüseyin tekrar birleşm-
ek üzere birbirlerinden
ayrılmaya karar verdiler.
Timur'un yanında
karısı ve bir adam ile

nispetsiz derece azlığına rağmen takip edenlerle bir tepenin üzerinde vuruşmaya mecbur oldular. Çok ziyat verdiler ve nihayet gece karanlığından istifade ederek kaçtılar. Bundan sonra tanınmamak için Timur ve Hüseyin tekrar birleşmek üzere birbirlerinden ayrılmaya karar verdiler. Timur'un yanında karısı ve bir adam ile

 yalnız bir binek beygiri
kalmıştı. Ona karısını
bindirdi. Kendisi ve arkadaşı
yaya olarak yürüdüler.
Bir Türkmen aşiretine
tesadüf ettiler. Orada
iyi kabul olundular,
oradan tedarik ettikleri
yiyecek ve hayvanlarla Hara-
san istikametinde yola
çıktılar. Yolda birtakım
aşiret efradı tarafından
yakalandılar. 62 gün
bir ahırda hapsedildikten
sonra

yalnız bir binek beygiri kalmıştı. Ona karısını bindirdi. Kendisi ve arkadaşı yaya olarak yürüdüler. Bir Türkmen aşiretine tesadüf ettiler. Orada iyi kabul olundular. Oradan tedarik ettikleri yiyecek ve hayvanlarla Horasan istikametinde yola çıktılar. Yolda birtakım aşiret efradı tarafından yakalandılar. 62 gün bir ahırda hapsedildikten sonra

 Kurtulabildiler :
Bu aşiret Beyi kendisine
yalnız bir deve ve bir de
beygir vermişti .
Timur'un Hüseyin ile
birleşeceği yer ~~Öğir Semerkant~~
Kandahar civarında idi .
Timur onunla birleşmeden
evvel bir defa Semerkant
civarına uğramak istedi .
O tarafa döndü . Amu
nehrine geldiğinde dostlarından
dan bir reisin oturduğu
yerde on beş adam ve o kadar beygir

kurtulabildiler. Bu aşiret beyi kendisine yalnız bir deve bir de beygir vermişti.

Timur'un Hüseyin ile birleşeceği yer Kandahar civarında idi. Timur onunla birleşmeden evvel bir defa Semerkant civarına uğramak istedi. O tarafa döndü. Amu Nehri'ne geldiğinde dostlarından bir reisin oturduğu yerde on beş adam ve o kadar beygir

 buldu. Ondan sonra
Semerkant'a yürüdü. Karısını civarda bir yerde
bıraktıktan sonra bir gece adamlarıyla beraber gizlice
şehre girdi. Orada 48 gün
kaldı. Geceleri dostlarının evlerinde gizli toplanmalar
yaparak onları kıyama teşvik etti. Nihayet kani oldu ki henüz bir şey
yapmaya imkân yoktur. Moğollar memleketi kuvvetle
ellerinde tutuyorlardı.

buldu. Ondan sonra Semerkant'a yürüdü. Karısını civarda bir yerde
bıraktıktan sonra bir gece adamlarıyla beraber gizlice şehre girdi. Orada 48
gün kaldı. Geceleri dostlarının evlerinde gizli toplanmalar yaparak onları
kıyama teşvik etti. Nihayet kani oldu ki henüz bir şey yapmaya imkân yoktur.
Moğollar memleketi kuvvetle ellerinde tutuyorlardı.

 Celayirliler İlyas Hoca'ya
tâbi olmuşlardı. Emir
Hüseyn'in merkezi olan
Kabil'de bir Moğol ~~Emiri~~
oturuyordu. Timur'un
Semerkant ~~Şehrinde~~
olduğunun Moğollar
tarafından anlaşıldığını
haber alan Timur derhâl
geceleyin kaçtı. Timur'un
bu defa yanında serseri
ve soyguncu Türkmenlerden
mürekkep bir küçük kuvvet
vardı.

Celayirliler İlyas Hoca'ya tâbi olmuşlardı. Emir Hüseyn'in merkezi olan Kabil'de bir Moğol emiri oturuyordu. Timur'un Semerkant şehrinde olduğunun Moğollar tarafından anlaşıldığını haber alan Timur derhâl geceleyin kaçtı. Timur'un bu defa yanında serseri ve soyguncu Türkmenlerden mürekkep bir küçük kuvvet vardı.

 Bunlarla beraber yeşil şehir
civarında bir yere geldi ve
orada kondu. Barlas Kabile-
sinin bazı reisleriyle görüştü.
Onları isyana teşvik etti
ondan sonra Hüseyin'i bulmak
üzere cenuba Afganistana
yürüdü, Hindikuş dağlarını
geçti. Kabil civarından
dolaşarak Kandahar'a
gitti, orada kendisini
bekleyen Hüseyin'i
buldu. Onun da etrafında
Timur'unkinden fazla
kuvvet toplanmıştı.

Bunlarla beraber Yeşil Şehir civarında bir yere geldi ve orada kondu. Barlas kabilesinin bazı reisleriyle görüştü. Onları isyana teşvik etti. Ondan sonra Hüseyin'i bulmak üzere cenuba Afganistan'a yürüdü. Hindikuş Dağları'nı geçti. Kabil civarından dolaşarak Kandahar'a gitti. Orada kendisini bekleyen Hüseyin'i buldu. Onun da etrafında Timur'unkinden fazla kuvvet toplanmıştı.

 Bir kış beraber orada kaldılar - Kandahar'ın
garbında Seyistan kıtasında
bir isyan olmuştur. Oranın
emiri birçok kalelerini
kaybetmişti. Timur ve
Hüseyine müracaat ederek
mükâfat mukabilinde
muavenet istedi, kabul
ettiler. Timur ve Hüseyin
asilerden kalelerini
çoğunu aldılar. Fakat
Hüseyin köyleri soyarak
ve oralara kendi adamlarını
oturtarak

Bir kış beraber orada kaldılar. Kandahar'ın garbında Seyistan kıtasında bir isyan olmuştu. Oranın emiri birçok kalelerini kaybetmişti. Timur ve Hüseyin'e müracaat ederek mükâfat mukabilinde muavenet istedi. Kabul ettiler. Timur ve Hüseyin asilerden kalelerin çoğunu aldılar. Fakat Hüseyin köyleri soyarak ve oralara kendi adamlarını oturtarak

İşi bozdu. Bu defa Seyistanlılar bir gece Timur ve Hüseyin ordugâhını bastılar. Timur onları her ne kadar mağlup ettiyse de kendisinin de bir kolu ve bacağı kırıldı. Bundan sonra Hüseyin, Olcay'ın yanına döndü. Fakat Timur yaralarının tedavisi için oralarda çadırdaki kalmaya mecbur oldu. Timur ondan sonra topal kaldı.

 Taş Köprüde :
Hüseyin Moğolların en
yakın bir ordusu ile Timur'un
nasihatlerini dinlemeyerek
muharebeye tutuştu, fena hâlde
mağlup oldu ve askerleri dağıldı.
Bunun üzerine Timur ~~İsmail~~
~~hareket etmedi~~ Hüseyin'in
askerlerini toplamak ve yeni
tarafkarlar bulmak üzere
faaliyete geçmeye
mecbur oldu. Amu nehri
kenarlarına geldi, orada kondu.
Bir çok günler kaldı, Sabırsızlıktan
uyuyamıyordu.

Taş Köprüde:

Hüseyin, Moğolların en yakın bir ordusu ile Timur'un nasihatlerini dinlemeyerek muharebeye tutuştu. Fena hâlde mağlup oldu ve askerleri dağıldı. Bunun üzerine Timur, Hüseyin'in askerlerini toplamak ve yeni tarafkarlar bulmak üzere faaliyete geçmeye mecbur oldu. Amu Nehri kenarlarına geldi, orada kondu. Birçok günler kaldı. Sabırsızlıktan uyuyamıyordu.

 Bir gece sabaha karşı Belh istikametinden gelen
birtakım süvarilerin kendisini
bulmak üzere yaklaştıklarını
gördü. Bunlar beraberlerinde
biri süvari kıtası getiren
Barlas reislerinde üç kişi
idi. Bunlar birleştikten sonra
haber alındı ki 20.000 kişilik
bir Moğol ordusu Yeşil Şehir
civarlarından bulundukları
yere yaklaşıyordu. Bu haberler
Timur Moğollar her tarafı
yağma ediyorlardı. Bunun
için Timur biliyordu ki
nehrin şimalindeki Türk

Bir gece sabaha karşı Belh istikametinden gelen birtakım süvarilerin kendisini bulmak üzere yaklaştıklarını gördü. Bunlar, beraberlerinde birer süvari kıtası getiren Barlas reislerinde(n) üç kişi idi. Bunlar birleştikten sonra haber alındı ki 20.000 kişilik bir Moğol ordusu Yeşil Şehir civarlarından bulundukları yere yaklaşıyordu. Moğollar her tarafı yağma ediyorlardı. Bunun için Timur biliyordu ki nehrin şimalindeki Türk

 Kabileleri kendisinin faaliyetinden haberdar olunca kendisiyle birleşeceklerdi. Gerçi henüz kuvveti Moğol Generali Bikiyük ordusunun dörtte biri kadar değildi. Bikiyük ordusunu Amu nehri şimalinde bütün geçitleri kapayacak surette yerleştirdi. Böyle kuvvetli bir ordu karşısında cepheden zorlayarak geçitleri geçmek neticesiz bir hareket olabilirdi. Fakat Timur nehri geçmenin kolayını buldu. Bir ay Timur nehri geçmeksiz

kabileleri kendisinin faaliyetinden haberdar olunca kendisiyle birleşeceklerdi. Gerçi henüz kuvveti Moğol Generali Bikiyük ordusunun dörtte biri kadar değildi.

Bikiyük, ordusunu Amu Nehri şimalinde bütün geçitleri kapayacak surette yerleştirdi. Böyle kuvvetli bir ordu karşısında cepheden zorlayarak geçitleri geçmek neticesiz bir hareket olabilirdi. Fakat Timur, nehri geçmenin kolayını buldu. Bir ay Timur nehri geçmeksiz

 hasmını meşgul etti. Bikiyü'ü Amu nehri'nin dar ve az derin olan yukarı taraflarına çekti. Buna muvaffak olduktan sonra bir taş köprü karşısında kuvvetlerini durdurdu. Moğollar faikiyetlerinden emin olarak köprüyü geçmeye lüzum görmediler. Timur bunların karşısında nümayişkârâne birtakım tertibat aldı. O günün gecesini emniyet ettiği zabıtlarından Muava ve Hüseyin'in muavinlerinden Emir Musa Kumandalarında olmak üzere 500 kişilik

hasmını meşgul etti. Bikiyü'ü Amu Nehri'nin dar ve az derin olan yukarı taraflarına çekti. Buna muvaffak olduktan sonra bir taş köprü karşısında kuvvetlerini durdurdu.

Moğollar faikiyetlerinden emin olarak köprüyü geçmeye lüzum görmediler. Timur bunların karşısında nümayişkârâne birtakım tertibat aldı. O günün gecesini emniyet ettiği zabıtlarından Muava ve Hüseyin'in muavinlerinden Emir Musa kumandalarında olmak üzere 500 kişilik

 bir kuvveti, köprüyü ve Ordu
Kâhî muhafaza etmek üzere
bıraktı, ve kendisi müteb
kuvvetlerinin külli kısmı ile
oradan uzaklaştı, ve Moğolların
Ordu Kâhî yakınında nehri
geçerek durmaksızın Moğol
Ordusu gerisinde bulunan
tepeleri tuttu. Bu tepeler merkezi
nehirde olan bir yarım
daire teşkil ediyordu. Ertesi
gününe Bikiyûk kuvvetli bir
hasım müfrezesinin
nehri geçtiğini anladı. Fakat
aynı zamanda Timur'un
Ordu Kâhî'nde kuvvetler azalmış
gibi görünüyordu.

bir kuvveti köprüyü ve ordugâhı muhafaza etmek üzere bıraktı ve kendisi kuvvetlerinin külli kısmı ile oradan uzaklaştı ve Moğolların ordugâhı yakınında nehri geçerek durmaksızın Moğol ordusu gerisinde bulunan tepeleri tuttu. Bu tepeler merkezi nehirde olan bir yarım daire teşkil ediyordu. Ertesi günü Bikiyûk kuvvetli bir hasım müfrezesinin nehri geçtiğini anladı. Fakat aynı zamanda Timur'un ordugâhında kuvvetler azalmış gibi görünüyordu.

 Bikiy k K priye taarruz ettiği takdirde Muava ve Emir Musa K priy  şiddetle müdafaa edecekler Timur da arkadan moğollara hücum edecekti. Hâlbuki tehlikeyi anlayan Bikiy k o gün yerinden k p rdamad . Gece olunca Timur askerini bir  ek k s mlara ayırarak mümkün olduğu kadar Moğol ordug hının    tarafında çok ateşler yakmak emriyle tertibat aldı. Bu ateşleri gören Moğollar sabah olmadan mevkiilerini acele terk ettiler. Askerlerini

Bikiy k k priye taarruz ettiği takdirde Muava ve Emir Musa k priy  şiddetle müdafaa edecekler, Timur da arkadan Moğollara hücum edecekti. Hâlbuki tehlikeyi anlayan Bikiy k, o gün yerinden k p rdamad . Gece olunca Timur askerini birçok k s mlara ayırarak mümkün olduğu kadar Moğol ordug hının    tarafında çok ateşler yakmak emriyle tertibat aldı. Bu ateşleri gören Moğollar sabah olmadan mevkiilerini acele terk ettiler. Askerlerini

 Tekrar toplayan Timur
onların üzerine hücum
etti, intizamını kaybeden
Moğollar Timur'un takibi
altında kaçmaya başladılar.
Henüz muharebeye karışmamış
olan Emir Hüseyin kuvvetli
bir kitle ile Timura yetişti.
Mağlup bir orduyu takip
etmek fena bir tabiyedir
diyerek nasihat eder bir vaziyet
almak istedi. Fakat Timur
daha mağlup olmadılar diyerek
takibe devam etti. Moğolların
ricat ettiği yerlerden birçok

tekrar toplayan Timur onların üzerine hücum etti. İntizamını kaybeden Moğollar Timur'un takibi altında kaçmaya başladılar. Henüz muharebeye karışmamış olan Emir Hüseyin kuvvetli bir kitle ile Timur'a yetişti. "Mağlup bir orduyu takip etmek fena bir tabiyedir." diyerek nasihat eder bir vaziyet almak istedi. Fakat Timur "Daha mağlup olmadılar." diyerek takibe devam etti. Moğolların ricat ettiği yerlerden birçok

 Türk Kabileleri Timurla
birleştiler. Timur
geceleri uyumayarak askerlerini
tanzim ediyor ve ölenlerin
ailelerine ve yaralılarına
mükâfatlar dağıtıyordu.
aynı zamanda mütemadiyen
at üzerinde kalarak süvarile-
rinin harekâtını idare
ediyor ve mukavemet görülen
noktalara bizzat yetişiyordu.
İşte bu şahit takibati
neticesinde Moğollar Amu
ve Sir nehirleri arasındaki
bütün memleketi tahliye

Türk kabileleri Timur'la birleştiler. Timur geceleri uyumayarak askerlerini tanzim ediyor ve ölenlerin ailelerine ve yaralılarına mükâfatlar dağıtıyordu. Aynı zamanda mütemadiyen at üzerinde kalarak süvarilerinin harekâtını idare ediyor ve mukavemet görülen noktalara bizzat yetişiyordu. İşte Timur'un bu şahit takibati neticesinde Moğollar Amu ve Sir nehirleri arasındaki bütün memleketi tahliye

 etmek mecburiyetinde
kaldı. Ancak Sir
nehri şimalinde ordusu
nı toplayabilen İlyas Hoca
habarı Tuğluk'un öldüğü
haberini aldı. Bunun
üzerine büyük merkezleri
olan Almalık şehrine
gitti. Bikiyuk ve diğer
iki Moğol generali bir
müsademede esir oldular ve
bizzat Timur tarafından
esir edildiler. Timur
buna eski zabıtlara kendi
Çadırında bir ziyafet
hazırlattı, onları Hana

etmek mecburiyetinde kaldı. Ancak Sir Nehri şimalinde ordusunu toplayabilen İlyas Hoca, babası Tuğluk'un öldüğü haberini aldı. Bunun üzerine büyük merkezleri olan Almalık şehrine gitti. Bikiyuk ve diğer iki Moğol generali bir müsademede esir oldular ve bizzat Timur tarafından esir edildiler. Timur, bu eski zabıtlara kendi çadırında bir ziyafet hazırlattı. Onları Hana

 Sadakatlerinden
dolayı takdir etti, ve
kendisinden ne istedikleri
ni onlara sordu. Karar senin
dir dediler. Timur onlara
hediyelerle ~~beraber~~ ve ~~para~~ beraber
hürriyetlerini verdi. Ondan
sonra Timur doğduğu Yeşil
Şehir'e dâhil oldu. Hüseyin
Timur'u para ve birtakım
imtiyazlar ~~at~~ vermeye
mecbur olmaya kalkıştı.
Bundan mükedder olan
Timur Hüseyin'e dostluklarına
sadık kalacağına dair yemin
ettirmeye mecbur oldu.

sadakatlerinden dolayı takdir etti ve kendisinden ne istediklerini onlara sordu. "Karar senindir." dediler. Timur onlara hediyelerle beraber hürriyetlerini verdi. Ondan sonra Timur doğduğu Yeşil Şehir'e dâhil oldu. Hüseyin, Timur'u para ve birtakım imtiyazlar vermeye mecbur etmeye kalkıştı. Bundan mükedder olan Timur, Hüseyin'e dostluklarına sadık kalacağına dair yemin ettirmeye mecbur oldu.

 Hüseyin Timor
yemin etti, fakat
kendini tahkir olunmuş
his etti.
Yağmur altında bir
meydan muharebesi
İlyas Han tekrar Sir nehri
şimalindeki ovalarda
Timur bu orduyu Sir nehri
şimalinde karşıladı. Bu
ordu Timur'un Türk ordusunun
dan fazla değildi, fakat Timur
onun muharebe kıymetini
biliyordu. Bütün Türk kuvvetleri
muharebe meydanında

Hüseyin yemin etti. Fakat kendini tahkir olunmuş hissetti.

Yağmur Altında Bir Meydan Muharebesi

İlyas Han tekrar Sir Nehri şimalindeki ovalarda büyük ve muntazır ve iyi teçhiz olunmuş bir ordu ile göründü. Timur, bu orduyu Sir Nehri şimalinde karşıladı. Bu ordu Timur'un Türk ordusundan fazla değildi. Fakat Timur onun muharebe kıymetini biliyordu. Bütün Türk kuvvetleri muharebe meydanında

 Toplanmışlardı. Barlaslar
Celayirliler ve Hüseyinle
beraber Garlar ve Afgan gönüllü
leri hep gelmişlerdi. Muharebe
birliği süvari bölükleri idi.
Fakat Hazarlar alaylar halinde
bulunuyordu. Büyük
kumandanlar Emirler idi,
bunlar doğru dan doğruya
Timura ve Hüseyine merbut
idiler. Timur ordusunu sağ
cenah merkez ve sol cenah
olmak üzere tertip etti. Bu
kısımların her biri de muharebe
kıtası ve ihtiyat

toplanmışlardı. Barlaslar, Celayirliler ve Hüseyin'le beraber Garlar ve Afgan gönüllüleri hep gelmişlerdi. Muharebe birliği süvari bölükleri idi. Fakat Hazarlar alaylar hâlinde bulunuyordu. Büyük kumandanlar emirler idi, bunlar doğrudan doğruya Timur'a ve Hüseyin'e merbut idiler. Timur, ordusunu sağ cenah merkez ve sol cenah olmak üzere tertip etti. Bu kısımların her biri de muharebe kıtası ve ihtiyat

olmak üzere ikiye
ayrılmışlardı. Sağ cenah
takviye edilmiş olduğu hâlde
Hüseyin'in kumandasında
idi. Düşmana en çok maruz
bulunan ve en zayıf olan
sol cenahı Timur bizzat
kumandasında bulunduruyordu.
Timur ve bütün
Türkler muzaffer olacaklarından
asla şüphe etmiyorlardı.
Fakat müthiş bir yağmur
yağmaya başladı; şimşekler
ve gök gürültüleriyle büyük
fırtınaların ciddi bir fırtınası

olmak üzere ikiye ayrılmışlardı. Sağ cenah takviye edilmiş olduğu hâlde Hüseyin'in kumandasında idi. Düşmana en çok maruz bulunan ve en zayıf olan sol cenahı Timur bizzat kumandasında bulunduruyordu. Timur ve bütün Türkler muzaffer olacaklarından asla şüphe etmiyorlardı. Fakat müthiş bir yağmur yağmaya başladı. Şimşekler ve gök gürültüleri ile büyük ...(?) ciddi bir fırtınası

 içinde kalındı. Yerler
bataklık haline geldi.
Buna rağmen Moğollar
Türk Ordugâhına ilerlediler.
Bunlara karşı Timur
yürüdü. Timur ordusunun
sol cenahı Moğolların
sağ cenahına hücum
etti. Fakat Türkler derhâl
bozuldular ve geriye atıldılar.
Moğollar kesif kıtalarla
onların takibine koyuldular.
Ve Timur'un ihtiyat süvarilerinde
sarsıldı. Timur bütün
orduya hücum emri verdi.

İçinde kalındı. Yerler bataklık hâline geldi. Buna rağmen Moğollar Türk ordugâhına ilerlediler. Bunlara karşı Timur yürüdü. Timur ordusunun sol cenahı Moğolların sağ cenahına hücum etti. Fakat Türkler derhâl bozuldular ve geriye atıldılar. Moğollar kesif kıtalarla onların takibine koyuldular ve Timur'un ihtiyat süvarileri de sarsıldı. Timur bütün orduya hücum emri verdi

 Ve kendisi de Barlaslarla
birlikte ileri atıldı. Çamur
denizi üzerinde bütün alaylar
birbirinden ayrıldı, ve intizam
sözleşme düştü. Oklar rutubetten
kullanılmaz oldu. yalnız
kılıç kullanılıyorydular.
Atların kişnemesi ve Türk
muhariplerinin "Dagar! dagar!"
âvâzleri muharebe meydanını
bir çılginlar ovasına
döndürüyordu. Timur
Moğol sağ cenahının
bayrağına doğru atıldı ve
Moğol generaline yaklaşmak

ve kendisi de Barlaslarla birlikte ileri atıldı. Çamur denizi üzerinde bütün alaylar birbirinden ayrıldı ve intizamsızlığa düştü. Oklar rutubetten kullanılmaz oldu. Yalnız kılıç kullanılıyorydular. Atların kişnemesi ve Türk muhariplerinin "Dagar! Dagar!" âvâzleri muharebe meydanını bir çılginlar ovasına döndürüyordu. Timur, Moğol sağ cenahının bayrağına doğru atıldı ve Moğol generaline yaklaşmak

 istiyordu. Moğollar ricata
başladılar. Bu çamur
deryasında ricat muntazam
olamıyor ve moğol süvarileri
kaçarak dağıldılar. Timur atını
dört nel sürerek bir tepenin
üzerine çıktı ve diğer taraflar
daki vaziyeti gözden geçirdi.
Gördü ki Emir Hüseyin
fena vaziyettedir. İki ordunun
merkezleri birbirine karışmış
hâldedir. Bunun üzerine
~~Hind askerlerine~~^{Ordusuna} toplanmaları
için işaret verdi. Fakat bu
hareket yavaşlıkla yapılıyordu.

istiyordu. Moğollar ricata başladılar. Bu çamur deryasında ricat muntazam olamıyor(du) ve Moğol süvarileri kaçarak dağıldılar. Timur, atını dört nel sürerek bir tepenin üzerine çıktı ve diğer taraflardaki vaziyeti gözden geçirdi. Gördü ki Emir Hüseyin fena vaziyettedir. İki ordunun merkezleri birbirine karışmış hâldedir. Bunun üzerine ordusuna toplanmaları için işaret verdi. Fakat bu hareket yavaşlıkla yapılıyordu.

 Kendisi en yakın
süvari bölüklerini alarak
Hüseyin'e taarruz eden Moğolların
sağ cenahına hücum etti,
Bu esnada İlyas Han
ricata hazırlanıyordu.
Bu büyük bir fırsattı,
Timur yakın adamlarından
birini çabuk toplanıp
hemen ilerlemesini söylemek
üzere Hüseyin'e gönderdi.
Hüseyin: « Ben bir alçak
mıyım, beni askerlerimin
önünde tekdim ettiriyor, diye

Kendisi en yakın süvari bölüklerini alarak Hüseyin'e taarruz eden Moğolların sağ cenahına hücum etti. Bu esnada İlyas Han ricata hazırlanıyordu. Bu büyük bir fırsat idi. Timur yakın adamlarından birini çabuk toplanıp hemen ilerlemesini söylemek üzere Hüseyin'e gönderdi. Hüseyin "Ben bir alçak mıyım? Beni askerlerimin önünde tekdim ettiriyor." diye

 bağırdı. Timur'un
gönderdiği adamın
suratına vurdu ve hiçbir
cevap vermedi.
Zaman geçiyordu. Timur
hiddetini galebe çalarak
Emir Hüseyin'in akrabaların
dan iki zabiti ona vaziyeti
izah etmek için gönderdi:
• Hüseyin onlar hakaretle
• Kaçtım mı? Niçin
ilerlemek için beni
tazyik ediyor. Askerlerimi
toplamak için bana zaman
bırakın.

bağırdı. Timur'un gönderdiği adamın suratına vurdu ve hiçbir cevap vermedi.

Zaman geçiyordu. Timur hiddetini galebe çalarak Emir Hüseyin'in akrabalarından iki zabiti ona vaziyeti izah etmek için gönderdi. Hüseyin onlar(a) hakaretle "Kaçtım mı? Niçin ilerlemek için beni tazyik ediyor? Askerlerimi toplamak için bana zaman bırakın."

 Hüseyin, gerek kıskançlık
ve gerek ileri gidememek
yüzünden yerinden kımıldadı-
madı. Timur gece olmadan
evvel çekilmeye mecbur oldu.
Muharebe meydanında ordugâhını
kurdu Teessüründen çatlıyordu,
Hüseyini görmek ve gönderdiği
adamları kabul etmek istemedi.
~~Bir~~ Bir daha Hüseyinle muharebe
etmemeye yemin etti.
Ertesi günü hâlâ yağmur
yağıyordu. Timur acı içinde

Hüseyin, gerek kıskançlık ve gerek ileri gidememek yüzünden yerinden kımıldamadı. Timur, gece olmadan evvel çekilmeye mecbur oldu. Muharebe meydanında ordugâhını kurdu. Teessüründen çatlıyordu. Hüseyin'i görmek ve gönderdiği adamları kabul etmek istemedi. Bir daha Hüseyin'le muharebe etmemeye yemin etti.

Ertesi günü hâlâ yağmur yağıyordu. Timur, acı içinde

 İlyasa yalnız olarak
baruz etti. Moğol
Ordusun tarafından sarıldı
ve çekilmeye mecbur oldu.
Hüseyin Hindistana çekilmek
teklifi ile Timura zabıtlar
gönderdi. « Hindistana,
isterseniz cehenneme kadar
çekiliriz. Bundan bana ne
olacak sanırsınız? » Timur
Samar kanda çekildi, fakat
~~Moğol ordusu geldi, orasını~~
bir müddet kendi kendini

İlyas'a yalnız olarak taarruz etti. Moğol ordusu tarafından sarıldı ve çekilmeye mecbur oldu. Hüseyin, Hindistan'a çekilmek teklifiyle Timur'a zabıtlar gönderdi. "Hindistan'a, isterseniz cehenneme kadar çekiliriz. Bundan bana ne olacak sanırsınız?" Timur, Semerkant'a çekildi. Orasını bir müddet kendi kendini

 müdafaası için tertibat
aldıktan sonra yeni bir ordu
toplamak üzere Yeşil Şehir
civarına gitti. Yeşil
Şehirde Karısı Olcay'ın
ölmüş ve evinin bahçesinde
gömülmüş olduğunu gördü.
~~Şagalları tekrar Samsatkanlı~~
~~Şagalları~~.
İk. Emir
Olcay'ın ölümü Timur ile
Hüseyin arasında bağı
kırdı. Timur Olcay'dan
oğlu Cihangir'i alarak, kendi

müdafaası için tertibat aldıktan sonra yeni bir ordu toplamak üzere Yeşil Şehir civarına gitti. Yeşil Şehir'de karısı Olcay'ın ölmüş ve evinin bahçesinde gömülmüş olduğunu gördü.

İlk Emir

Olcay'ın ölümü Timur ile Hüseyin arasında bağı kırdı. Timur Olcay'dan olan oğlu Cihangir'i alarak kendi

 kabilesi adamlarıyla beraber
Amu nehri sahilinde
bir yere çekildi.
Diğer taraftan Samarkanda
gelen Moğollar gördükleri
mukavemetten, bilhassa ordula-
rında hasıl olan vebadan
çekilip gitmeye mecbur
olmuşlardı. Hüseyin bundan
istifade ederek Samarkanda girdi,
Çok sevinç içinde bulunan
halk kendisini büyük
nümâyişlerle karşıladı.

kabilesi adamlarıyla beraber Amu Nehri sahilinde bir yere çekildi.

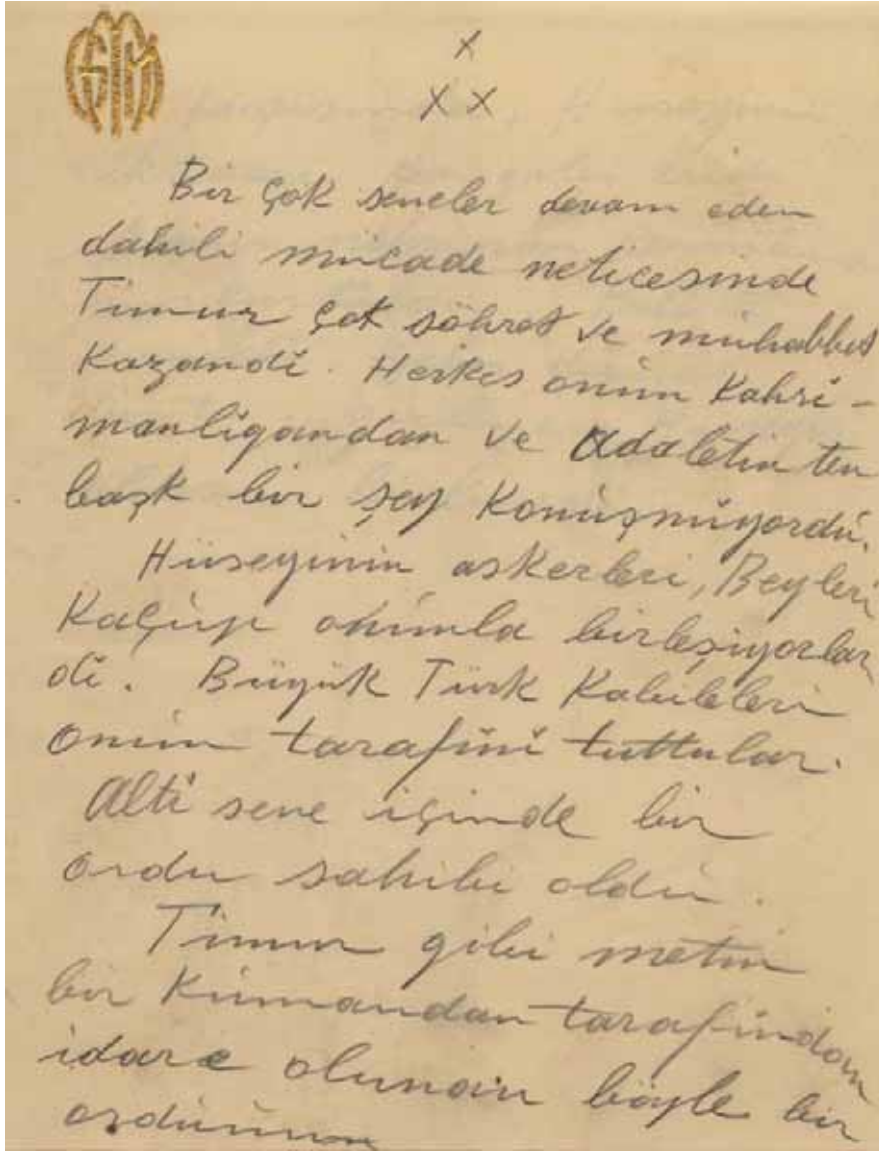
Diğer taraftan Semerkant'a gelen Moğollar gördükleri mukavemetten, bilhassa ordularında hasıl olan vebadan çekilip gitmeye mecbur olmuşlardı. Hüseyin, bundan istifade ederek Semerkant'a girdi. Çok sevinç içinde bulunan halk kendisini büyük nümâyişlerle karşıladı.

 Artık Hüseyin ve
Timur fiilen Hindistan
dan Aral gölüne kadar bütün
memleketlerin hakimi
olmuşlardı. Timur manen
Hüseyine muadil bir hakkı
vardı, Çünkü Ordunun
hakiki reisi o olmuştu, ve
ikisinin kuvvetleri birbirine
muadil idi. Fakat Hüseyin
Cengiz sülalesinden zahiren
bir Han intihap ettirdi, ve
onu kendi resmî merasimle
kendi Sarayına yerleştirdi.

Artık Hüseyin ve Timur fiilen Hindistan'dan Aral Gölü'ne kadar bütün memleketlerin hakimi olmuşlardı. Timur'un manen Hüseyin'e muadil bir hakkı vardı. Çünkü ordunun hakiki reisi o olmuştu ve ikisinin kuvvetleri birbirine muadil idi. Fakat Hüseyin, Cengiz sülalesinden zahiren bir han intihap ettirdi ve onu resmî merasimle kendi sarayına yerleştirdi.

 Onun namına kendisi icra-i hükûmete başladı. Timur hâlin zaruri kıldığı vaziyete göre Hüseyin'in mâdûnu olmuştu. Hüseyin akrabasından Musa'yı "Karşı" şehrine bir kuvvetle yerleştirmişti. Şehrin etrafı surla çevriliydi. Timur, bir müddet sonra aldığı tertibat sayesinde küçük bir kuvvetle bir gece Kırş'e girdi, ve oradaki kuvvetleri mağlup ederek hâkim oldu.

Onun namına kendisi icra-i hükûmete başladı. Timur, hâlin zaruri kıldığı vaziyete göre Hüseyin'in mâdûnu olmuştu. Hüseyin akrabasından Musa'yı "Karşı" şehrine bir kuvvetle yerleştirmişti. Şehrin etrafı surla çevriliydi. Timur, bir müddet sonra aldığı tertibat sayesinde küçük bir kuvvetle bir gece Kırş'e (Karşı'ya) girdi ve oradaki kuvvetleri mağlup ederek hâkim oldu.

Birçok seneler devam eden dâhilî mücadele neticesinde Timur çok şöhret ve muhabbet kazandı. Herkes onun kahramanlığından ve adaletinden başka bir şey konuşmuyordu.

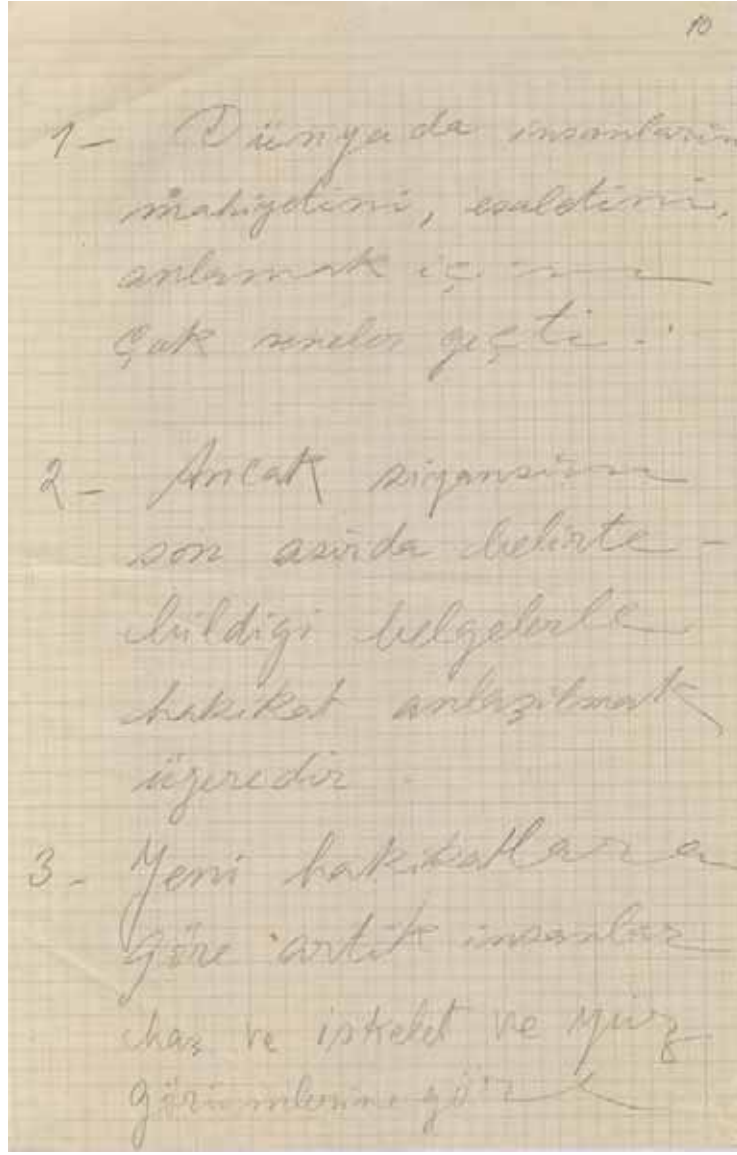
Hüseyin'in askerleri, beyleri kaçıp onunla birleşiyorlardı. Büyük Türk kabileleri onun tarafını tuttular. Altı sene içinde bir ordu sahibi oldu.

Timur, gibi metin bir kumandan tarafından idare olunan böyle bir ordunun

karşısında, Hüseyin'in
iktidarı kar gibi eridi.
Amu nehrinin cenubuna
püskürtüldü. Belh, te
sarıldı. Şehir derhal
düştü. gizlenen Hüseyin'in
ölüsü bulundu.

karşısında Hüseyin'in iktidarı kar gibi eridi. Amu Nehri'nin cenubuna püskürtüldü. Belh de sarıldı. Şehir derhâl düştü. Gizlenen Hüseyin'in ölüsü bulundu.

1. Dünyada insanların mahiyetini, asaletini anlamak için çok seneler geçti.
2. Ancak ...(?) son asırda belirtebildiği belgelerle hakikat anlaşılmaq üzeredir.
3. Yeni hakikatlere göre artık insanlar baş ve iskelet ve yüz görünümlerine göre

ATATÜRK Kol. Kls. Nu.: 16; Dosya Nu.: 460; Fihrist Nu.: 1-2.

11 (2)
sınıflara ayrılmaktadır.
4- Bu son tasnife göre
Türk dünyanın
akılda, güzellikte,
tenasüpte en mükemmel
mahluktur.
5) Bu hakikati
milletime
bildirmekle
onların zaten
orijinal olan
enerjilerini kuvvetlendirmiş
olduğumu sanıyorum.
Ben bununla müftechirim.

sınıflara ayrılmaktadır.

4. Bu son tasnife göre Türk, dünyanın akılda, güzellikte, tenasüpte en mükemmel mahluktur.

5. Bu hakikati millete bildirmekle onların zaten orijinal olan enerjilerini kuvvetlendirmiş olduğumu sanıyorum. Ben bununla müftechirim.